

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา

ผู้วิจัย นางสาวสุธีรา วงศ์พิฒติ ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สารสนเทศศาสตร์)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา สัจจามันท์ (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา ใจกว้าง
ปีการศึกษา 2548

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของบรรณารักษ์ สภาพ ปัญหาและอุปสรรค
ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ และรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์
สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ประชากรคือ บรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาชั้นต่ำปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศ
ศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ จำนวน 148 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่คัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน
เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่า
เบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดคือปริญญาตรี
บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ (ร้อยละ 75.00) รับผิดชอบทุกงานของห้องสมุด
(ร้อยละ 80.49) และมีตำแหน่งหัวหน้างานห้องสมุด (ร้อยละ 91.22) (2) กิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ
ที่บรรณารักษ์ทุกคนเคยเข้าร่วมมากที่สุดคือ การอ่านและศึกษาด้วยตนเอง (ร้อยละ 100.00) และ
กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่บรรณารักษ์ไม่เคยเข้าร่วมมากที่สุดคือ การประชุมนิเทศงาน (ร้อยละ 95.27)
(3) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยรวมในระดับปานกลาง (4) กิจกรรมที่
บรรณารักษ์ต้องการการพัฒนาวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยรวมในระดับมาก หัวข้อที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการ
พัฒนาทางวิชาชีพคือ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (ร้อยละ 77.02) ส่วนเหตุผลที่ต้องการการพัฒนาทาง
วิชาชีพคือ การนำมาใช้ปรับปรุงและพัฒนางาน (ร้อยละ 86.49) หน่วยงานที่ต้องการให้จัดกิจกรรมคือ
สถาบันการศึกษามหาวิทยาลัย/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ (ร้อยละ 70.95) สถานที่ที่
ต้องการให้จัดกิจกรรมคือ จังหวัดใหญ่ ๆ ในทุกภูมิภาคของประเทศ (ร้อยละ 39.86) (5) รูปแบบกิจกรรม
การพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมครอบคลุมทุกกิจกรรม โดยเน้นการศึกษาต่อระดับปริญญาโท
สาขาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์

คำสำคัญ การพัฒนาทางวิชาชีพ บรรณารักษ์

Thesis title: Professional Development of Librarians Under the Official Vocational Education Commission

Researcher: Miss Suteera Wongput; **Degree:** Master of Arts (Information Science);

Thesis advisors: (1) Dr.Chutima Sacchanand, Associate Professor; (2) Kanchana Gaikwang, Assistant Professor; **Academic year:** 2005

ABSTRACT

The purpose of this study was to examine librarians' status, professional development, problems and obstacles and study the appropriate professional development activities model for librarians under the Official Vocational Education Commission.

The population totaled 148 librarians with bachelor degrees and five specific chosen experts in Library and Information Science. The questionnaire was the research tool and the statistics used for research data analysis were percentage, mean, and standard deviation.

The research findings were: (1) Most librarians were chief librarians (91.22%) that have a bachelor degree in Library and Information Science (75.00%) and are responsible for all library functions (80.49%). (2) The greatest number of professional development activities in which all librarians participated was reading/self study (100%) while job orientation was the one that most librarians never participated in (95.27%). (3) The problems and obstacles of librarians' professional development were in the medium mean. (4) The activities that librarians need for professional development was in the high mean and the topic most requested by the librarians was the automatic library system (77.02%). The reasons for the need of professional development were career improvement and development (86.49 %). Librarians want library and information science institutions to organize professional development activities (70.95%) in the larger provinces of Thailand (39.86%). (5) The appropriate professional development activity models covered all activities but further studies to attain a master's degree in Library and Information Science was the most emphasized topic.

Keywords: Professional Development, Librarian

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา สัจจานันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา ใจกว้าง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิด ตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

พร้อมกันนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อนักศึกษา เพื่อนร่วมงาน ผู้ตอบแบบสอบถาม และผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ

ขอขอบคุณ คุณสุพัฒน์ เสือมัน คุณปัทมา โตตระกูลพิทักษ์ คุณพลศิริ อธิพิลศิริเวทย์ ที่ให้คำแนะนำในการเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ปราเนตร วงศ์พุมิ และญาติที่ใกล้ชิดทุกท่าน ที่คอยห่วงใยในเรื่องการเรียน การงาน สุขภาพ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

สุธีรา วงศ์พุมิ

ธันวาคม 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 บรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาชีพ.....	7
กิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ.....	11
บทบาทและความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการอาชีวศึกษา.....	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
ประชากร.....	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	38
ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.....	43
ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.....	62
ตอนที่ 4 ความต้องการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.....	64
ตอนที่ 5 รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมของบรรณารักษ์ สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.....	69
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
สรุปการวิจัย.....	71
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	82
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก	
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย.....	92
ข แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์.....	94
ค แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ.....	104
ง รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณารูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ.....	105
ประวัติผู้วิจัย.....	107

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	37
ตารางที่ 4.2 ตำแหน่งงานในปัจจุบัน	38
ตารางที่ 4.3 ประสบการณ์การทำงานที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	39
ตารางที่ 4.4 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานห้องสมุด	39
ตารางที่ 4.5 งานที่บรรณารักษ์รับผิดชอบ	40
ตารางที่ 4.6 กิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	42
ตารางที่ 4.7 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาต่อ	44
ตารางที่ 4.8 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการฝึกอบรม	46
ตารางที่ 4.9 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการประชุม/สัมมนา	48
ตารางที่ 4.10 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาดูงาน	50
ตารางที่ 4.11 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการปฐมนิเทศงาน	53
ตารางที่ 4.12 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	54
ตารางที่ 4.13 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการหมุนเวียนงาน	56
ตารางที่ 4.14 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมวิชาการ/ ชมรมวิชาชีพ	57
ตารางที่ 4.15 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ	59
ตารางที่ 4.16 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการผลิตผลงานทางวิชาการ	60
ตารางที่ 4.17 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	61
ตารางที่ 4.18 ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	63
ตารางที่ 4.19 หัวข้อที่บรรณารักษ์ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ	64
ตารางที่ 4.20 เหตุผลที่บรรณารักษ์ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/ สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์	65
ตารางที่ 4.21 หน่วยงานที่บรรณารักษ์ต้องการให้จัดกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพ	66
ตารางที่ 4.22 สถานที่ที่บรรณารักษ์ต้องการให้จัดกิจกรรมทางวิชาชีพ	67
ตารางที่ 4.23 ความต้องการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทางวิชาชีพ	67

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ภาพที่ 4.1 แผนภูมิรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับ บรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	70

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสังคมไทยมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นพลังขับเคลื่อน การก้าวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ที่มีความรู้ทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการผลิต สังคมไทยจึงต้องปรับตัวให้สามารถก้าวตามโลกอย่างรู้เท่าทัน โดยการพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2548 : 1-3) และสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ

การพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ให้คนไทยได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้และฝึกอบรมได้ตลอดชีวิตและมีปัญญาไว้เป็นทุน ไว้สร้างงานและสร้างรายได้ และนำประเทศให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและสังคม โดยยึดหลักการศึกษารสร้างชาติ สร้างคนและสร้างงาน ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 รัฐบาลจึงได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดหลักการศึกษาดลอดชีวิต ได้มีการจัดการศึกษา 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาในระบบกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการ หลักสูตรระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน ซึ่งการศึกษาในระบบมี 2 ระดับคือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรี (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542: 14)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กรมอาชีวศึกษาเดิม) เป็นหนึ่งในห้าหน่วยงานหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2542 มีสถานการศึกษาในสังกัด จำนวน 408 แห่ง ประกอบด้วยวิทยาลัยเทคนิค (108 แห่ง) วิทยาลัยอาชีวศึกษา (40 แห่ง) วิทยาลัยการอาชีพ (146 แห่ง) วิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยี (48 แห่ง) วิทยาลัยสารพัดช่าง (54 แห่ง) วิทยาลัยเฉพาะทาง

(12 แห่ง) เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (เทียบเท่าปริญญาตรี) และมีโครงการ/แผนงานจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการเพื่อจัดและเพิ่มโอกาสการศึกษา วิชาชีพให้กว้างขวางและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2548: 1)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้นำนโยบายรัฐบาลมุ่งสู่การพัฒนา ยุทธศาสตร์การบริหารการอาชีวศึกษาหลายด้าน ที่สำคัญได้แก่ ปฏิรูปการเรียนรู้ และ ปฏิรูปครู และบุคลากรทางการศึกษา ด้านปฏิรูปการเรียนรู้ ส่งเสริมให้สถานศึกษาปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ มีมาตรการให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ด้วยตนเอง ครูสอนแบบเน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และด้านปฏิรูปครู และบุคลากรทางการศึกษา มีมาตรการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้นำทางสังคม ทั้งทางด้านเทคโนโลยีและ สามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานครูวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ทำให้มีความก้าวหน้าทาง วิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2546: 1-13) นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองในรูปแบบของการเรียนรู้แบบออนไลน์ (E-learning) พัฒนาห้องสมุด ให้เป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-library) ตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 ที่มุ่งให้ผู้เรียน สถานศึกษา มีโอกาสเข้าถึง และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ 2547) และยังมียุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพในทุกระดับอย่างทั่วถึง จึงได้จัดและ เพิ่มโอกาสการศึกษาวิชาชีพให้กว้างขวางและต่อเนื่อง ด้วยโครงการ/แผนงาน จัดการศึกษา ระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2548: 1)

จากบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคม การปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตในวิชาชีพ การปฏิรูปการอาชีวศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา ทำให้ห้องสมุดและบรรณารักษ์มี บทบาทและความสำคัญมากขึ้น การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์เป็นความจำเป็น เนื่องจากการเพิ่มพูนความรู้ของครู โดยการฝึกอบรม สัมมนาหรือการศึกษาต่อ เป็นดัชนีบ่งชี้ คุณภาพของการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกัน คุณภาพการศึกษา 2544) ตามมาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี

โดยศึกษาบรรณารักษ์บริการตอบคำถามห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทั้งภาคีรัฐและเอกชนรวม 53 แห่ง ประชากรเป็นบรรณารักษ์บริการตอบคำถามจำนวน 143 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า อายุ วุฒิสูงสุดทางการศึกษา ระยะเวลาประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งบรรณารักษ์บริการตอบคำถาม ไม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่พบว่าระยะเวลาทำงานในวิชาชีพบรรณารักษ์มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศุภรชตรา แสนวา (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาการเรียนรู้คอมพิวเตอร์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 23 แห่ง บรรณารักษ์จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ได้รับความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ด้วยการฝึกอบรมที่ห้องสมุดจัดให้มากที่สุด และพบว่าปัญหาในการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์คือ บรรณารักษ์มีข้อจำกัดด้านเวลา

4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ มีงานวิจัยที่ศึกษาการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในด้านความพึงพอใจ และความต้องการ ดังนี้

พาร์สัน (Parson 1988) ศึกษาความพึงพอใจการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในรัฐแมสซาชูเซตส์ โดยศึกษาบรรณารักษ์จำนวน 375 คน ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพได้แก่ การอ่าน การประชุม/สัมมนาเชิงปฏิบัติการ การผลิตผลงานทางวิชาการ เช่น การวิจัย บรรณารักษ์มีความพึงพอใจรูปแบบการอ่านมากที่สุด รองลงมาคือ การประชุม/สัมมนา

ฮาเวนเนอร์และสตูลต์ (Havenner and Stolt 1994: 25-36) สัมภาษณ์สนับสนุนของสถาบันต้นสังกัดในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ในรัฐโอคลาโฮมา (Oklahoma) พบว่า บรรณารักษ์ต้องการให้สถาบันต้นสังกัดสนับสนุนโดยการให้เวลาและสนับสนุนทางการเงิน และยังพบว่าการให้ความสนับสนุนของหน่วยงานต้นสังกัดมีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์

ชุมจิตร แซ่จัน (Chumchit Saechan 2001) ศึกษาความต้องการการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย โดยศึกษาผู้บริหารห้องสมุดจำนวน 62 คน บรรณารักษ์ จำนวน 126 คน รวม 188 คน (ร้อยละ 82.50) พบว่าความต้องการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารและบรรณารักษ์มีความต้องการสอดคล้องกันเกี่ยวกับ อินเทอร์เน็ต และห้องสมุดอัตโนมัติมากที่สุด

พ.ศ. 2535 บุคลากรห้องสมุดควรได้รับการสนับสนุนให้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ โดยการเข้าร่วมประชุม สัมมนาทางวิชาการ ฝึกอบรม และศึกษาต่อ และควรมีวุฒิอย่างต่ำปริญญาตรี ในสาขาวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ 2535: 38) และมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่ได้กำหนดคุณสมบัติผู้ปฏิบัติงานในระดับหัวหน้าฝ่ายว่า ควรมีวุฒิอย่างต่ำปริญญาโท (ทบวงมหาวิทยาลัย 2544: 4) จึงเป็นความจำเป็นที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและบรรณารักษ์จะต้องพัฒนาทางวิชาชีพให้ได้มาตรฐานที่กำหนด

การพัฒนาทางวิชาชีพ มีความสำคัญและความจำเป็นสำหรับบรรณารักษ์ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี (Association of College and Research Libraries 2005) การพัฒนาทางวิชาชีพช่วยเพิ่มพูนความรู้ใหม่ ๆ ทักษะและประสบการณ์ทั้งวิชาการและวิชาชีพ เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ในการทำงาน สร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพ การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง อีกทั้งจรรยาบรรณบรรณารักษ์ ประกาศใช้โดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ หมวดที่ 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพกำหนดไว้ว่า บรรณารักษ์ต้องศึกษา และแสวงหาความรู้เพื่อให้อัตนมีวุฒิเข้าขั้นมาตรฐาน (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ 2546: 32)

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ด้านความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ (วัลย์ลักษณ์ นนทิมะลิ 2531; จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์ 2534; ชัดติยา ทองทา 2543) ความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ (สนธยา ไกรลาสสุวรรณ 2531) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ (วัลลภา จันทระดี 2532; วรโรจน์ นาคเพชรพูล 2534) ส่วนงานวิจัยในต่างประเทศมีการศึกษาความพึงพอใจ การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในรัฐแมสซาชูเซตส์ (Parson 1988) ความต้องการการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ในจังหวัดภาคใต้ของประเทศ (Chumchit Saechan 2001) และความต้องการการสนับสนุนของสถาบันต้นสังกัดในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในรัฐโอคลาโฮมา (Havener and Stolt 1994) แต่ยังไม่มียงานวิจัยโดยตรงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรสถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร (อรพินท์ กุลประภา 2524; สมศรี มัชฌิมเศรษฐ์ 2538; พรทิพย์ ว่องสรรพการ 2548) ปัญหาการพัฒนาบุคลากร (วรโรจน์ นาคเพชรพูล 2534; อุษณีย์ สุขสุทธิ 2543)

ซึ่งรวมกลุ่มบรรณารักษ์อยู่ด้วย ทั้งนี้เนื่องจากบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีตำแหน่งครู ทำหน้าที่ทั้งการสอนและปฏิบัติงานห้องสมุด

จากเหตุผลดังกล่าว กอปรกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้วยการกำหนดแนวทางการดำเนินงานพัฒนาด้วยยุทธวิธีหลากหลายเพื่อเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2546: 23) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อจักเป็นแนวทางสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถาบันการศึกษาในสังกัด ในการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและศักยภาพ ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาห้องสมุดและสังคมต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสถานภาพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

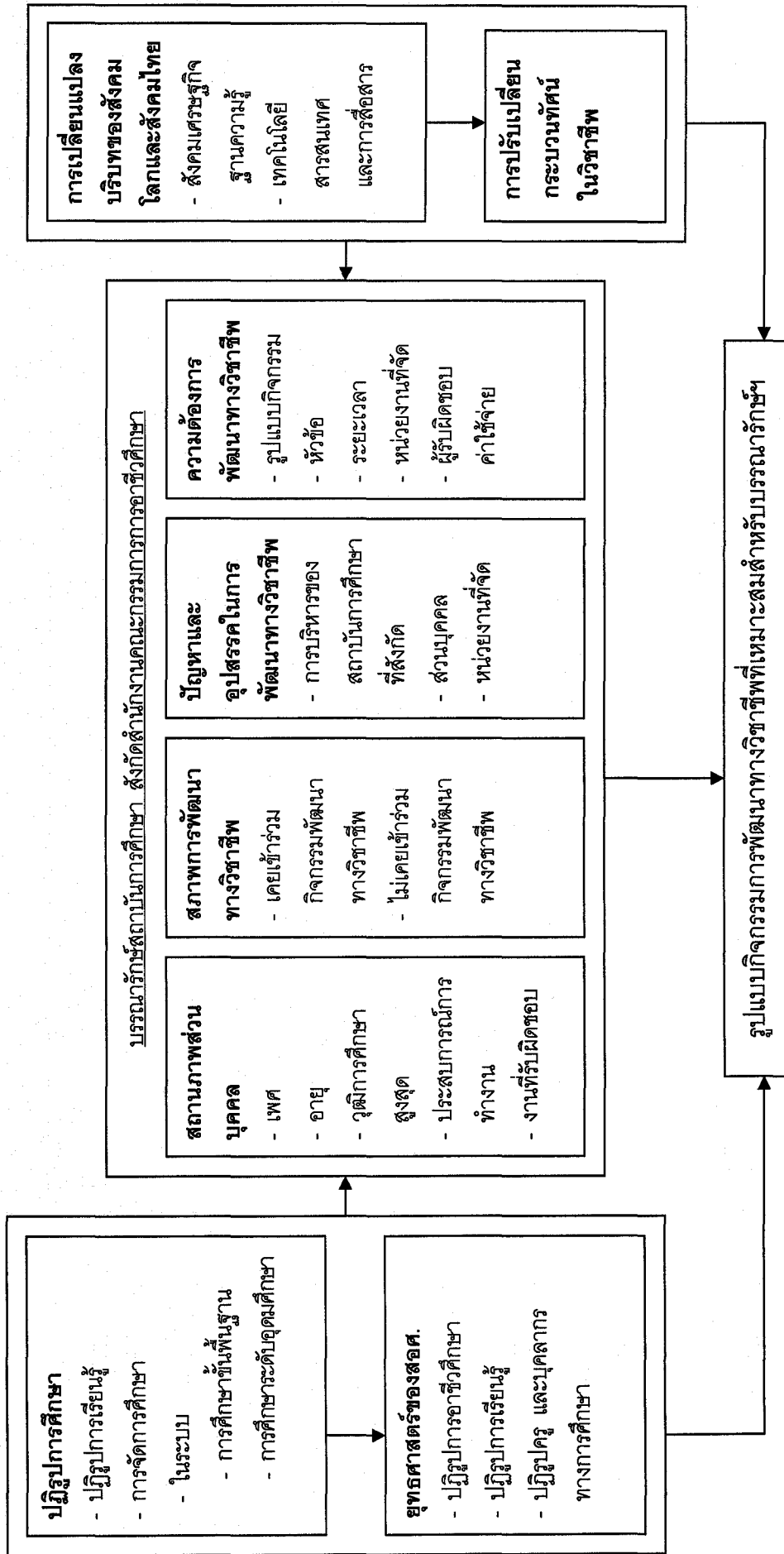
2.2 เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.4 เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.5 เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 งานวิจัยนี้ ครอบคลุมการพัฒนาทางวิชาชีพของหัวหน้างานห้องสมุดและผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด ที่มีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ โดยไม่รวมครูที่มีวุฒิการศึกษาอื่น ซึ่งมาทำหน้าที่หัวหน้างานหรือช่วยปฏิบัติงานห้องสมุด

4.2 สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ เป็นการศึกษาข้อมูลในช่วง พ.ศ.2544 – 2546 รวมระยะเวลา 3 ปี

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

บรรณารักษ์หมายถึง ครูผู้ทำหน้าที่หัวหน้างานห้องสมุดหรือผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์

สถาบันการศึกษาหมายถึง วิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึง สถานภาพของบรรณารักษ์ สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ ปัญหาและอุปสรรค ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อันจะนำไปใช้วางแผนและพัฒนาทางวิชาชีพบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนี้

6.1 เป็นแนวทางสำหรับบรรณารักษ์ ในการพัฒนาทางวิชาชีพของตน อันจะนำไปสู่การพัฒนาห้องสมุดของสถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยรวม

6.2 เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร สถาบันการศึกษาในสังกัด ในการวางแผนพัฒนาบุคลากรกลุ่มบรรณารักษ์

6.3 เป็นแนวทางสำหรับสถาบันการศึกษابรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ สมาคมวิชาชีพและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมทางวิชาชีพที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของบรรณารักษ์และการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ/วิชาชีพและสังคม

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาชีพ
 - 1.1 ความจำเป็นในการพัฒนาทางวิชาชีพ
 - 1.2 ความสำคัญของการพัฒนาทางวิชาชีพ
 - 1.3 วัตถุประสงค์ของการพัฒนาทางวิชาชีพ
2. กิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ
3. บทบาทและความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
 - 3.1 บทบาทของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
 - 3.2 ความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาชีพ

การพัฒนาทางวิชาชีพ เป็นการพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ช่วยให้เตรียมพร้อมที่จะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ การพัฒนาทางวิชาชีพเป็นความร่วมมือของบุคคลที่เป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาองค์กร สนับสนุนในการเวลาและงบประมาณ สถาบันการศึกษาในการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนและช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ และสมาคมวิชาชีพในการจัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ (Association of College and Research Libraries 2005; Reichel 2001: 818-821) นอกจากนี้ คำว่า การพัฒนาทางวิชาชีพ มีคำอื่นที่เกี่ยวข้องเช่น การพัฒนาบุคลากร (staff development) และ

การศึกษาต่อเนื่อง (continuing education) การพัฒนาบุคลากรเป็นการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้บุคลากรได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทักษะคิดและสร้างเสริมประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานและบุคลากร เพื่อความก้าวหน้าของบุคคลและความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงาน (ซัตติยา ทองทา 2543: 9) ส่วนการศึกษาต่อเนื่องเป็นกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นในรูปแบบการศึกษาที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ สำหรับบุคคลที่ได้รับการศึกษาทางวิชาชีพแล้วในระดับหนึ่ง เป็นการช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นความต้องการเพิ่มพูนความรู้ของแต่ละบุคคลมากกว่าความต้องการขององค์กร ซึ่งความต้องการในการศึกษาต่อเนื่องจะเกิดขึ้นจากความสนใจของแต่ละบุคคลที่จะเลือกกิจกรรมศึกษาต่อเนื่องด้วยตนเอง เพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานหรือปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และยังคงช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการและได้รับความรู้ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาอีกด้วย (เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง 2542: 13)

1.1 ความจำเป็นในการพัฒนาทางวิชาชีพ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลให้สังคมโลกก้าวเข้าสู่สังคมสารสนเทศและสังคมความรู้ ได้ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนในวิชาชีพ ส่งผลกระทบต่อห้องสมุดและบรรณารักษ์ต้องพัฒนาห้องสมุดให้มีความก้าวหน้าและทันสมัยทั้งในด้านงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการ

1.1.1 ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยให้เกิดความก้าวหน้าและพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในทุกๆ ด้าน เสริมสร้างความแข็งแกร่งของธุรกิจอุตสาหกรรมและการค้าระหว่างประเทศ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มสมรรถนะการผลิตสินค้าและบริการได้รวดเร็ว นำไปสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ ปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้กับงานบริการและดำเนินงานห้องสมุดในด้านต่าง ๆ เช่น ห้องสมุดได้นำมาระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ดำเนินงานห้องสมุด มีการผลิตวัสดุสารสนเทศในรูปแบบใหม่ ๆ จากรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร มาสู่สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ความต้องการสารสนเทศและพฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศของผู้ใช้เปลี่ยนแปลงไปตามภารกิจ หน้าที่การงาน อาชีพ ภูมิหลังและความสามารถในการเข้าถึง ผู้ใช้สามารถค้นคืนข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่ ระยะเวลา และระยะเวลา (ครรชิต มาลัยวงศ์ 2540: 31) จึงจำเป็นต้องมีบรรณารักษ์ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

1.1.2 การก้าวเข้าสู่ยุคสังคมสารสนเทศ และสังคมความรู้ จากภาวะโลกาภิวัตน์หรือโลกไร้พรมแดน เกิดการไหลบ่าของข้อมูลข่าวสาร และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้เกิดสังคมสารสนเทศและสังคมความรู้ โดยถือว่าสารสนเทศมีค่าและมีอำนาจ เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ เช่น นายหน้าค้าสารสนเทศ บริษัทค้าสารสนเทศ ผู้จำหน่ายฐานข้อมูล บริการสารสนเทศเชิงพาณิชย์เป็นธุรกิจที่พัฒนามาจากงานบริการสารสนเทศในห้องสมุด เพื่อตอบสนองความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้บริการ บรรณารักษะจึงต้องรู้ภาวะตลาด (ความต้องการของผู้ใช้) รู้จักการนำเสนอสินค้า (ข้อมูล) ให้กับลูกค้า (ผู้ใช้) โดยเน้นความถูกต้อง รวดเร็ว ทันเวลา ทันสมัย ก้าวทันความเปลี่ยนแปลง (สุกัญญา มกฏอรุติ 2542: 114) และความรู้ถือเป็นสินทรัพย์ เป็นทุนทางสังคม เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพ ความรู้เป็นฐานในการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา บรรณารักษะจึงต้องทำหน้าที่จัดการความรู้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ ทั้งพื้นฐาน ความเป็นมา และคุณค่าของความรู้ว่ามีความสำคัญเพียงใดต่อองค์กร มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนทักษะในการจัดเก็บและค้นคืน จัดส่งสารสนเทศและความรู้แก่ผู้ใช้ (ชัยยันต์ พงษ์ไทย 2548: 50-51)

1.1.3 การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในวิชาชีพ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมและกระบวนทัศน์ในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ วิธีการทำงาน แนวคิด ทักษะคติ บรรณารักษะยุคใหม่ มีบทบาทเป็นผู้สอน ผู้ส่งเสริม เป็นผู้นำทาง ผู้เอื้ออำนวยการใช้สารสนเทศให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกรวดเร็ว ไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่ ระยะเวลา บรรณารักษะจึงจำเป็นต้องพัฒนาทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ

1.2 ความสำคัญของการพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาทางวิชาชีพช่วยให้การบริหารงานทั้งในด้านบุคคลและหน่วยงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกันเพื่อนำความสำเร็จมาสู่หน่วยงาน และเป็นการเพิ่มคุณค่าของตัวบุคลากรที่จะส่งผลถึงหน่วยงานทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นการพัฒนาทางวิชาชีพจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อบุคคล และต่อองค์กร (วิจิตร อาวะกุล 2540: 25-27; ชูชัย สมितिไกร 2544: 35)

1.2.1 ความสำคัญต่อบุคคล

1) การพัฒนาทางวิชาชีพช่วยให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถและขีดสมรรถนะทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ บุคลากรใหม่ที่เข้าทำงาน จะมีเพียงความรู้ก่อนการทำงาน

ซึ่งได้ศึกษาเล่าเรียนมาจากสถาบันหรือมหาวิทยาลัย แต่ไม่อาจปฏิบัติงานในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้และการฝึกอบรมเพื่อปรับความรู้ให้สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานในองค์กรได้ จึงมีความจำเป็น

2) การพัฒนาทางวิชาชีพช่วยให้บุคคลมีทักษะทางวิชาการและวิชาชีพให้ทันกับความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพ เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ บุคคลจึงต้องได้รับความรู้และทักษะใหม่ให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ

3) การพัฒนาทางวิชาชีพ ช่วยกระตุ้นบุคลากรให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน หรือเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น

1.2.2 ความสำคัญต่อองค์กร บุคลากรเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญต่อองค์กรมากที่สุด เนื่องจากบุคลากรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญการ ประสบการณ์ ศักยภาพต่างๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยการผลิต ต้นทุนและทรัพยากรการบริหารที่สำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรและความได้เปรียบในการแข่งขัน (ชุตินา สัจจามันท์ 2545: 169) การที่องค์กรจะพัฒนาได้จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความพร้อม และมีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ

1.3 วัตถุประสงค์ของการพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาทางวิชาชีพมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะความชำนาญงานและทัศนคติให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานเพื่อความก้าวหน้าของตนเองและสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร (เอกชัย กี่สุขพันธ์ 2538: 2; ลีระ ประवालพฤกษ์ 2544: 2; ชูชัย สมितिไกร 2544: 35; Association of College and Research Libraries 2005)

1.3.1 วัตถุประสงค์ของบุคคล เพื่อพัฒนาความสามารถของบุคคล เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ในการทำงาน และความก้าวหน้าในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง

1.3.2 วัตถุประสงค์ขององค์กร เพื่อสร้างความพร้อมและการเตรียมบุคลากรในการปฏิบัติงาน หรือการสร้างโอกาสความก้าวหน้าของบุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น รองรับการพัฒนาองค์กรหรือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

2. กิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ

การพัฒนาทางวิชาชีพมีหลากหลายรูปแบบ จำแนกได้เป็น การศึกษาต่อ การฝึกอบรม การประชุม/สัมมนา การศึกษาดูงาน การปฐมนิเทศงาน การอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การหมุนเวียนงาน การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ และการผลิตผลงานทางวิชาการ (จุฑารัตน์ ศราวณวงศ์ 2536; ชุตินา สัจจามันท์ 2541; พิมพรีไพ เปรมสมิทธิ์ 2544; Leap and Crino 1993)

2.1 การศึกษาต่อ การศึกษาต่อมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มวุฒิของบุคลากรให้มีความรู้สูงขึ้นหรือให้ ได้รับความรู้ใหม่ ๆ ทำให้บุคลากรนำความรู้มาปรับปรุงงาน การศึกษาต่อมีหลากหลายรูปแบบได้แก่ การศึกษาตอนอกเวลาทำงาน เช่น การศึกษาในระบบมหาวิทยาลัยเปิดที่มีระบบการเรียนทางไกล การศึกษาหลักสูตรภาคพิเศษ การเรียนการสอนแบบออนไลน์ การศึกษาต่อเต็มเวลาและบางเวลา และการลงทะเบียนเรียนบางรายวิชา รายวิชา/หลักสูตรหรือในสถาบันการศึกษาที่หน่วยงานต้องการ

2.2 การฝึกอบรม การฝึกอบรมเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาหรือฝึกฝนบุคลากรให้เรียนรู้ มีความชำนาญขึ้น โดยมุ่งให้บุคลากรได้เรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะในช่วงระยะเวลาที่กำหนด เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรไปในทางที่ต้องการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล พัฒนาทักษะ ความชำนาญ มีความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน (พัฒนา สุขประเสริฐ 2540: 5-6) การฝึกอบรมอาจเป็นการจัดฝึกอบรมภายในหน่วยงาน ที่หน่วยงานจัดขึ้นเองภายในสถานที่ทำงาน หรือจ้างหน่วยงานฝึกอบรมภายนอกให้เป็นผู้จัดการฝึกอบรมหรือการส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานอื่น

2.3 การประชุม/สัมมนา

2.3.1 การประชุม การประชุมเป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อปรึกษาหารือ ในเรื่องที่กำหนดไว้หรือการทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น ความรู้ ประสบการณ์ การประชุมที่มีประสิทธิภาพควรมีเป้าหมายแน่นอน ควบคุมเวลาให้เหมาะสม มีวาระการประชุม การจัดการประชุมมีหลายรูปแบบ

1) **การประชุมทางวิชาการ** เป็นการรวมกลุ่มของผู้ที่มีความสนใจและประสบการณ์ในเรื่องเดียวกัน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเผยแพร่ความรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

ประสบการณ์ และการค้นพบใหม่ ๆ ที่สำคัญคือการได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์กับผู้ร่วมวิชาชีพ ตัวอย่าง การประชุมวิชาการ เช่น การประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ ตัวอย่าง การประชุมวิชาการในต่างประเทศ เช่นการประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือคอนซาล (Congress of Southeast Asian Librarians - CONSAL) การประชุมประจำปีของสหพันธ์ระหว่างประเทศสมาคมและสถาบันห้องสมุดหรืออิฟลา (International Federation of Library Associations and Institutions - IFLA)

2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการประชุมที่ให้ความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กัน ทำให้เกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ทันที

3) การประชุมทางไกล เป็นการประชุมที่ให้ผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งอยู่คนละสถานที่สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ โดยอาศัยอุปกรณ์สื่อสารได้แก่ คอมพิวเตอร์ เครื่องรับโทรทัศน์และระบบสื่อสารโทรคมนาคม (สุพจน์ ศรีสันต์ และคนอื่น ๆ 2547: 2)

2.3.2 การสัมมนา การสัมมนาเป็นการประชุมกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันหรือความสนใจตรงกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และความคิดเห็น ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน การสัมมนาอาจใช้เพื่อการสำรวจปัญหาเพื่อหาวิธีการแก้ไขโดยการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นร่วมกัน โดยจะได้รับข้อสรุปร่วมกันจากการสัมมนาในแต่ละครั้ง การสัมมนาประกอบด้วย ผู้นำการสัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา ผลจากการสัมมนาถือเป็นผลการประมวลความคิดเห็นร่วมกันหรือข้อเสนอจากกลุ่มผู้สนใจร่วมกัน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นจะนำไปปฏิบัติหรือไม่ก็ได้ การสัมมนาจะกำหนดระยะเวลาในช่วงสั้น ๆ

2.4 การศึกษาดูงาน การศึกษาดูงานเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ตรงให้บุคลากรได้พบเห็นของจริง สังเกตการณ์การปฏิบัติงานจริงในหน่วยงานที่แล้วทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งได้มีโอกาสเปลี่ยนบรรยากาศ สังสรรค์กับผู้ร่วมวิชาชีพหรือผู้ปฏิบัติงานอันจะเป็นประโยชน์นำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น และช่วยให้บุคลากรมีโลกทัศน์กว้างไกลขึ้น การศึกษาดูงาน โดยทั่วไปใช้เวลาช่วงสั้น ๆ เป็นหมู่คณะอาจจัดเป็นการศึกษาดูงานโดยตรง หรือรวมอยู่ในกิจกรรมอื่น เช่น การประชุมใหญ่สามัญและการประชุมวิชาการประจำปีของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ นิยมจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานห้องสมุด

2.5 การปฐมนิเทศงาน การปฐมนิเทศงานเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับบุคลากรใหม่เพื่อช่วยให้บุคลากรใหม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับองค์กร วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม รวมถึง

ระเบียบข้อบังคับ สวัสดิการและกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร ลักษณะกิจกรรมปฐมนิเทศงาน อาจเป็นการให้คำแนะนำสั้น ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน แจกหนังสือคู่มือปฏิบัติงาน หรือพาชมสถานที่ปฏิบัติงาน เป็นต้น การปฐมนิเทศงานเป็นวิธีการสร้างความคุ้นเคยให้กับบุคลากรใหม่ในด้านการปฏิบัติงาน ผู้ร่วมงานและองค์กรโดยทั้งหมด

2.6 การอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การอ่านเป็นกิจกรรมพัฒนาความรู้ด้วยตนเอง อันเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทางวิชาชีพ อาจจำแนกเป็นการอ่านในวิชาชีพ ได้แก่ การอ่านวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ ที่พิมพ์ในรูปแบบหนังสือ วารสาร เอกสาร รายงานการประชุม/สัมมนาและอื่นๆ การอ่านในสาขาวิชาอื่น คือการอ่านงานเขียนทางวิชาการหรือกึ่งวิชาการ เป็นการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ และการอ่านโดยทั่วไป เช่นบทวิเคราะห์วิจารณ์ในวารสาร นิตยสารซึ่งครอบคลุมเรื่องราวทุกด้าน (ชุติมา สัจจานันท์ 2541: 229-230; Bryant 1995: 43)

2.7 การหมุนเวียนงาน การหมุนเวียนงาน เป็นการเปลี่ยนหน้าที่การปฏิบัติงานจากหน้าที่หนึ่งไปอีกหน้าที่หนึ่ง เพื่อเพิ่มประสบการณ์ ช่วยให้บุคลากรรู้จักการปรับตนเอง ส่งเสริมให้บุคลากรแต่ละคนได้เรียนรู้งานต่าง ๆ ในหน่วยงานได้กว้างขวางขึ้น ทำให้ง่ายขึ้นเมื่อต้องการหาบุคลากรทดแทน ในกรณีที่มีการป่วยหรือลาหยุด การหมุนเวียนงาน เป็นการหมุนเวียนงานของบุคลากรที่เข้าทำงานใหม่ เพื่อทราบความถนัด ความสนใจ เป็นประโยชน์ในการบรรจุให้ปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ความถนัด การหมุนเวียนงานของบุคลากรที่กำลังจะได้รับการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น และการหมุนเวียนงานของบุคลากรที่ทำงานมานาน เพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจ

2.8 การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ

สมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มบุคคลในวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่ง เพื่อสนองความต้องการของสมาชิก โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เป็นแหล่งอำนวยความสะดวกและปกป้องผลประโยชน์ให้แก่มวลสมาชิก สมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ของประเทศไทยคือ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ มีวัตถุประสงค์หลักคือรักษาผลประโยชน์และส่งเสริมสถานภาพของผู้ประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ ให้ก้าวหน้ามั่นคงและส่งเสริมการศึกษา เผยแพร่วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ 2548: 1) มีบทบาทในการเพิ่มพูนความรู้ในสาขาวิชาชีพให้แก่บรรณารักษ์ โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรม การประชุมสามัญประจำปี เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีชมรมในสังกัดเพื่อรวบรวมบุคคลในวิชาชีพ

บรรณารักษ์เฉพาะกลุ่มขึ้น เช่น ชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี เป็นการรวมตัวของกลุ่มบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันการศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเดิม) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างสมาชิก แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์และจัดกิจกรรมเพิ่มพูนความรู้แก่สมาชิก เช่น การฝึกอบรม การบรรยาย/อภิปราย การประชุมทางวิชาการ เป็นต้น (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ ม.ป.ป.)

การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ เป็นประโยชน์แก่สมาชิกในการพัฒนาความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการ จากการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ เช่น การประชุม/สัมมนา ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน การได้รับข่าวสารข้อมูลทางวิชาชีพจากข่าวสารสิ่งพิมพ์ที่สมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพเผยแพร่แก่สมาชิกให้ได้รับความรู้ทันสมัย การได้พบปะสังสรรค์กับผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชา และผู้ประกอบการวิชาชีพเดียวกัน อันจะนำไปสู่ความช่วยเหลือ ร่วมมือต่อไป

2.9 การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ เป็นการที่บุคคล ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆได้รับเชิญไปถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์จากวิทยากรสู่ผู้ฟัง เน้นการกำหนดตัวผู้บรรยาย (วิทยากร) หัวข้อ สถานที่และเวลาไว้อย่างชัดเจนแน่นอน การเป็นวิทยากรช่วยเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ เพราะต้องมีการศึกษาค้นคว้าเพื่อถ่ายทอดความรู้สู่ผู้ฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.10 การผลิตผลงานทางวิชาการ การผลิตผลงานทางวิชาการเกิดจากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีการอ้างอิงที่เชื่อถือได้ ผลงานทางวิชาการมีหลายรูปแบบได้แก่ เอกสารประกอบการสอน ตำรา/หนังสือวิชาการ บทความทางวิชาการ งานวิจัย (ที่ไม่ใช่วิทยานิพนธ์) สื่อการศึกษา เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น ผลงานทางวิชาการมีคุณค่าและมีความสำคัญต่อบุคคล ทำให้เกิดการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ผลงานทางวิชาการมีความสำคัญต่อสถาบัน เป็นส่วนหนึ่งที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและเกียรติภูมิของสถาบัน ผลงานทางวิชาการมีความสำคัญต่อวิชาชีพช่วยให้วิชาชีพมีความเจริญก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับและยกย่องของสังคมว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นเครื่องแสดงถึงคุณสมบัติ ความรู้ ความสามารถ ภูมิปัญญาและศักดิ์ศรีของเจ้าของงาน โดยเฉพาะผู้สอน ทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น ศรัทธา นอกเหนือจากความก้าวหน้าในการเลื่อนขั้นหรือตำแหน่งที่สูงขึ้น ซึ่งโดยทั่วไปจะประเมินจากผลงานทางวิชาการ นอกจากนี้ผลงานทางวิชาการมีความสำคัญต่อ

สังคม เนื่องจากเป็นบันทึกความรู้ ความคิดและประสบการณ์แต่ละช่วงสมัย ทำให้เกิดความเชื่อมโยงทางวิชาการอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน (ชุตินา สัจจามันท์ 2541: 231)

3. บทบาทและความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (เทียบเท่าปริญญาตรี) ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ เพื่อจัดและเพิ่มโอกาสการศึกษาวิชาชีพให้กว้างขวางและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2548: 1) ดังนั้นบทบาทและความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์ควรมีบทบาทและความรู้ ความสามารถเช่นเดียวกับบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

3.1 บทบาทของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

บทบาทของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาจพิจารณาโดยอิงหน้าที่และความรับผิดชอบของห้องสมุดที่กำหนดไว้ในมาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี พ.ศ. 2535 ดังนี้

- 1) เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน การวิจัย การฝึกอบรมและการบริการสังคมให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดและแผนการศึกษาแห่งชาติ
- 2) จัดหา รวบรวม และพัฒนาวัสดุสารสนเทศต่างๆเพื่อเป็นแหล่งบริการข้อมูลด้านวิชาการและวิชาชีพแก่สถานศึกษาและสังคม
- 3) พัฒนาการบริการให้ทันสมัย เพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงวัสดุสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
- 4) เสริมสร้างให้นักเรียน นักศึกษา และครู ได้รู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนสร้างนิสัยรักการอ่าน และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 5) เป็นแหล่งให้ความจริงใจ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนให้ความบันเทิงแก่บุคคลในสังคม
- 6) ให้ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดในสังกัดและห้องสมุดสถาบันอื่น

นอกจากนี้ในหมวดบุคคลากร ได้กำหนดให้บรรณารักษ์ได้มีส่วนร่วมในโครงการของสถานศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น จัดให้บรรณารักษ์ได้สอนหรือร่วมสอนวิชาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ(สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ 2535: 36-38) สอดคล้องกับผลการวิจัยของจรรยาภรณ์ จิตติพรหม (2546) ซึ่งศึกษาแนวโน้มการจัดบริการห้องสมุดในทศวรรษหน้าของสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษา พบว่า ความเชี่ยวชาญของบรรณารักษ์ที่มีความเป็นไปได้อย่างมากที่สุดได้แก่ ความสามารถแนะนำและส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามความต้องการ การกำหนดนโยบาย และแผนปฏิบัติงานทั้งระยะสั้นและระยะยาวเพื่อการประเมินผลและการพัฒนาการให้บริการ การจัดบริการโดยมุ่งให้ผู้ใช้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยช่วยในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ การจัดบริการสารสนเทศให้มีความสะดวกรวดเร็วประหยัดและตรงกับความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับสารสนเทศ

เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเปิดสอนระดับอุดมศึกษา จึงอาจพิจารณาบทบาทบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยอิงตามมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544 ซึ่งกำหนดงานพื้นฐานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ไว้ดังนี้ งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ งานสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ งานวารสาร งานเอกสารและสิ่งพิมพ์รัฐบาล งานบริการยืม-คืน งานบริการอ้างอิง งานผลิตคู่มือสืบค้นพิเศษ งานส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการ งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ งานจดหมายเหตุสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนี้มาตรฐานการบริการกำหนดไว้ว่า การบริการต้องมุ่งส่งเสริมให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้ทุกประเภทและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการจัดให้มีการปฐมนิเทศนักศึกษาหรือร่วมสอนการค้นคว้าทรัพยากรสารสนเทศตลอดจนช่วยค้นคว้าและให้คำปรึกษาทางวิชาการ บรรณารักษ์จึงมีบทบาทผู้สอนให้ผู้ใช้เข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้ตามต้องการ (ทบวงมหาวิทยาลัย 2544: 5-10)

3.2 ความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพ และความรู้ความสามารถส่วนบุคคล เช่นเดียวกับบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและบรรณารักษ์โดยทั่วไปดังนี้ (จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์ 2536; ทบวงมหาวิทยาลัย 2544; Pennsylvania State University Libraries 2004)

3.2.1 ความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพ (professional competencies)

ความสามารถทางวิชาชีพเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลักของงานในวิชาชีพดังนี้

1) *งานบริหาร* มีความสามารถในการจัดการ และดำเนินงานห้องสมุดที่เหมาะสม โดยสอดคล้องกับการบริหารงานขององค์กร เช่น วางแผนพัฒนาห้องสมุด การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกลยุทธ์การวางแผนในองค์กร

2) *งานเทคนิค* มีความสามารถจัดหาและวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศตามมาตรฐานที่พัฒนาไว้ในระดับชาติและนานาชาติ และตรงกับความต้องการของผู้ใช้

3) *งานบริการสารสนเทศ* มีความสามารถในการพัฒนา และจัดการบริการสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นความสะดวกในการเข้าถึงสารสนเทศ ด้วยการสร้างเครื่องมือช่วยค้น ให้ความช่วยเหลือผู้ใช้ในการค้นคืนสารสนเทศ สอนการเข้าถึงสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

4) *งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร* มีความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการสารสนเทศ ความรู้ความสามารถ และทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้แก่

(1) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร

(2) มีความรู้และทักษะในการบริการและจัดการทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม เช่น การทำบรรณานุกรม การทำรายการ การจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ

(3) มีความรู้และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ วิธีการค้นคืนจากรฐานข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสืบค้นฐานข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

(4) รู้วิธีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและประยุกต์ใช้กับงานจัดการข้อมูล

3.2.2 ความรู้ความสามารถส่วนบุคคล (personal competencies)

ความสามารถส่วนบุคคลครอบคลุมทัศนคติ ค่านิยม และคุณสมบัติส่วนตัวที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพ (กุลธิดา ท่วมสุข 2541: 78-79; ลำปาง แม่นมาตย์ 2541: 9; Desmarais 2004; Xu 1996; Zhou 1994) ดังนี้

1) *ความสามารถในการสื่อสาร* มีความสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นทั้งการพูดและการเขียน การใช้ภาษาโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2) *ภาวะผู้นำ* เป็นผู้นำที่ดี มีสติปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถ ชักนำให้บุคคลร่วมมือกันและนำไปสู่จุดหมายที่ดีงาม ความเป็นกัลยาณมิตร มีศิลปะการใช้

อำนาจหรืออิทธิพลบังคับ ชักชวน หรือจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามเพื่อให้งานบรรลุจุดหมาย (พระธรรมปิฎก 2540: 3)

3) *จิตสำนึกของการบริการ* มีนิสัยรักการบริการ เช่น ความสนใจความต้องการของลูกค้า/ผู้ใช้ และพยายามหาข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและใช้ข้อมูลนั้นในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน

4) *ความคิดเชิงวิเคราะห์และสร้างสรรค์* เช่น ความสามารถในการสรุปเชิงตรรกะ การเสนอแนะ

5) *ความมีจริยธรรม* เช่น ปฏิบัติต่อผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ลูกค้าผู้ใช้ด้วยความซื่อสัตย์ ยุติธรรม รักษาความลับของลูกค้า/ผู้ใช้ และขององค์การ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การปริทัศน์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำแนกเป็น งานวิจัยในประเทศไทย และงานวิจัยในต่างประเทศ

4.1 *งานวิจัยในประเทศไทย* จำแนกเป็น 2 ด้านคือ การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และการพัฒนาทางวิชาชีพของบุคลากรสถาบันการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4.1.1 *การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา* จำแนกเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับความต้องการ ความคิดเห็น ปัญหา และแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพ ดังนี้

1) *งานวิจัยเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ* มีงานวิจัยที่ศึกษาความต้องการการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร และบรรณารักษ์ใน 14 จังหวัดภาคใต้ ความต้องการการพัฒนาทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และความต้องการกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลดังนี้

วลัยลักษณ์ นนท์มะลิ (2531: 159-163) ศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 190 คน และต่างจังหวัดจำนวน 110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ในด้านความต้องการในการศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ บรรณารักษ์ต้องการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด ในขณะที่การศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการ บรรณารักษ์ต้องการเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ เนื้อหาวิชาที่บรรณารักษ์ต้องการศึกษาในระดับมากคือ บริการสารสนเทศที่ทันสมัยและบริการเลือกและเผยแพร่สารสนเทศ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับงานห้องสมุด สาเหตุที่บรรณารักษ์เข้ารับการศึกษานี้เนื่องแบบเป็นทางการคือ ต้องการนำวุฒิ ที่ได้มาปรับเงินเดือน ส่วนการศึกษาแบบไม่เป็นทางการคือ ต้องการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์กับบุคคลในวิชาชีพเดียวกันและต้องการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ในด้านอุปสรรคของการต่อเนื่องแบบเป็นทางการคือ ขาดผู้ปฏิบัติงานแทน ในขณะที่การศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการคือ ไม่มีเวลา

สิริพันธ์ เดชพลกรัง สุระปะนิย์ เทพญา และผลิวัลย์ รองสวัสดิ์

(2543) สำรวจความต้องการการศึกษานอกระบบของบรรณารักษ์ใน 14 จังหวัดภาคใต้ โดยศึกษาบรรณารักษ์หรือผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด สังกัดหน่วยงานรัฐบาลใน 14 จังหวัดภาคใต้จำนวน 161 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด ผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์ต้องการศึกษาต่อเนื่องอย่างเป็นทางการคือ การศึกษาต่อระดับปริญญาโท มีความต้องการศึกษาความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บและให้บริการในระดับมาก และเห็นว่าสถาบันการศึกษา สมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาชีพ ควรร่วมมือกันในการจัดกิจกรรม เช่น การฝึกอบรม การสัมมนา

จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์ (2534: บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการการพัฒนาทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์จำนวน 120 คน ได้รับแบบสอบถามคืนร้อยละ 91.66 และผู้บริหารสถาบันจำนวน 26 คน ได้รับแบบสอบถามคืนร้อยละ 84.16 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์เคยเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านและค้นคว้าด้วยตนเองมากที่สุดและมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรม การศึกษาดูงานภายในประเทศมากที่สุด หัวข้อที่ต้องการพัฒนาคือ เทคโนโลยีสารสนเทศ และเห็นว่าวิธีการฝึกอบรมเป็นวิธีการที่เหมาะสมมากที่สุดในการพัฒนาหัวข้อความรู้ ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่มีระดับมากที่สุดคือ ภาระหน้าที่ในการทำงานมีมากจนไม่มีเวลาพัฒนาตนเอง

ชัตติยา ทองทา (2543: 156-171) ศึกษาความต้องการกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยศึกษาเฉพาะเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมประชากรทั้งสิ้น 206 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ

แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการพัฒนาบุคลากรแบบเป็นทางการที่บรรณารักษ์จำนวนมากที่สุดต้องการเข้าร่วมคือ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ ส่วนกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรแบบไม่เป็นทางการคือ การฝึกอบรม กิจกรรมที่บรรณารักษ์เคยเข้าร่วม ได้แก่ การศึกษาต่อ ศึกษาต่อระดับปริญญาโทสาขาบรรณารักษศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ ใช้เวลาทำงานไปศึกษาต่อโดยการลาศึกษาต่อเต็มเวลาและบางเวลา หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย การฝึกอบรมและประชุม/สัมมนา ในหัวข้อเทคโนโลยีสารสนเทศ หน่วยงานที่จัดกิจกรรมคือ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย การศึกษาดูงาน เป็นการศึกษาดูงานในประเทศ ระยะเวลา 1-2 วัน หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย การประชุมในท้องถิ่นเป็นการประชุมในท้องถิ่นโดยเน้นเนื้อหา ลักษณะและขอบข่ายงานที่รับผิดชอบ ด้วยการให้คำแนะนำ การหมุนเวียนงาน ลักษณะการหมุนเวียนงานจะเป็นการหมุนเวียนงานของบรรณารักษ์ที่เข้าทำงานใหม่ และเป็นคำสั่งโดยตรงจากผู้บังคับบัญชา การบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ เหตุผลที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะความชำนาญให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรโดยรวม บรรณารักษ์ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ งานที่ปฏิบัติมีมากจนไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม

2) งานวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็น รูปแบบวิธีการการพัฒนาบรรณารักษ์ มีงานวิจัยที่ศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์และผู้บริหารที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาบรรณารักษ์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย และความเหมาะสมของวิธีการพัฒนาบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ดังนี้

สนธยา ไกรลาสสุวรรณ (2531: 120-125) ศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์และผู้บริหารที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาบรรณารักษ์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย สังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์และผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรูปแบบต่าง ๆ ในการพัฒนาบรรณารักษ์โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก 6 รูปแบบคือ การฝึกอบรม การประชุม/สัมมนา การผลิตผลงานทางวิชาการ การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละรูปแบบปรากฏผลดังนี้ รูปแบบการศึกษาต่อบรรณารักษ์ศึกษาต่อระดับปริญญาโท และเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง รูปแบบการฝึกอบรม หัวข้อกิจกรรมที่บรรณารักษ์เข้าร่วมมากที่สุดคือ การใช้หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการแบบแองโกล-อเมริกา ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 สาเหตุที่ทำให้บรรณารักษ์ไม่เข้าร่วมกิจกรรมคือ เวลา

เป็นอุปสรรคและไม่ได้การสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ระยะเวลาที่เห็นว่าเหมาะสมคือ 1-3 สัปดาห์ รูปแบบการประชุมสัมมนา หัวข้อกิจกรรมที่บรรณารักษ์เข้าร่วมมากที่สุดคือ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า สาเหตุที่ทำให้บรรณารักษ์ไม่เข้าร่วมกิจกรรมคือ เวลาเป็นอุปสรรคและไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ระยะเวลาที่เห็นว่าเหมาะสมคือ 1-3 วัน สถานที่จัดกิจกรรมบรรณารักษ์มีความเห็นว่า ควรจัดในกรุงเทพมหานคร รูปแบบการศึกษาดูงานเป็นการศึกษาดูงานในประเทศ หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย รูปแบบการอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สื่อที่บรรณารักษ์ใช้เป็นประจำคือ วารสาร รองลงมาคือหนังสือ รูปแบบการหมุนเวียนงาน เป็นลักษณะของการหมุนเวียนงานที่ใกล้เคียงกับงานเดิม สาเหตุที่หน่วยงานไม่มีนโยบายในการเวียนงานคือ จำนวนบุคลากรมีน้อย รูปแบบการเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ บรรณารักษ์เข้าเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 38.2 เหตุผลในการเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพนั้นเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวในวงการวิชาชีพ รูปแบบการบรรยายทางวิชาการ หัวข้อที่บรรณารักษ์ต้องการเข้าร่วมมากที่สุดคือ บรรณารักษ์กับระบบข่ายงานบริการข้อสนเทศและเทคโนโลยีการจัดเอกสารโดยใช้ศัพท์สัมพันธ์ สาเหตุที่ทำให้บรรณารักษ์ไม่เข้าร่วมกิจกรรมคือ ไม่ได้รับข่าวสารว่ามีกิจกรรมดังกล่าวและเวลาเป็นอุปสรรค ระยะเวลาที่เห็นว่าเหมาะสมคือ 1-2 ชั่วโมง รูปแบบการผลิตผลงานทางวิชาการ บรรณารักษ์ผลิตคู่มือต่าง ๆ มากที่สุด รองลงมาคือ บทความ

คณิง บัวพูล (2536) ศึกษาความเหมาะสมของวิธีการพัฒนาบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยศึกษาบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในประเทศไทยจำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของวิธีการต่าง ๆ ในการพัฒนาบรรณารักษ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก 6 วิธีการคือ การบรรยายอภิปรายทางวิชาการ การประชุมสัมมนา การผลิตผลงานทางวิชาการ การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

3) งานวิจัยเกี่ยวกับปัญหา การวางแผน และแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา มีงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาการผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย การวางแผนพัฒนาบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และแนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรข่ายงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยสวนภูมิภาค ดังนี้

วัลลภา จันทรดี (2532: บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบัน และศูนย์ทางวิชาการ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์มีวัตถุประสงค์ในการผลิตผลงานทางวิชาการ เพื่อให้ประกอบการปฏิบัติงานในห้องสมุดมากที่สุด โดยรูปแบบของผลงานทางวิชาการที่ผลิตมากที่สุดได้แก่ บทความวารสาร ปัญหาที่ประสบระดับมากในการผลิตคือ ไม่มีเวลาเนื่องจากต้องทำงานเต็มเวลา

มลิวลัย ประดิษฐ์ธีระ (2538: บทคัดย่อ) ศึกษาการวางแผนบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน 45 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า วิธีการพัฒนาบุคลากรที่ใช้เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม การศึกษาต่อ การประชุม/สัมมนา และการปฐมนิเทศงาน ปัญหาการพัฒนาบุคลากรอันดับสูงสุดคือ งบประมาณไม่เพียงพอ และยังพบว่า ผู้บริหารมีความต้องการบุคลากรที่มีวุฒิปริญญาโทสาขา บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

เฉลิมศักดิ์ ชูปวา (2541) ศึกษาแนวทางพัฒนาศักยภาพของบุคลากรช่างงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค (PULINET) โดยศึกษาบุคลากรในตำแหน่งผู้บริหาร จำนวน 32 คน และบรรณารักษ์ช่างงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค จำนวน 160 คน รวม 192 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า วิธีการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรส่วนใหญ่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และมีความต้องการให้หน่วยงานในสังกัดสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยวิธีการฝึกอบรม ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาความรู้ ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรส่วนใหญ่คือ ติดภาระงานประจำ ไม่มีเวลา ขาดงบประมาณ ส่วนเนื้อหาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่บุคลากรส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถมากที่สุดคือ ความรู้เกี่ยวกับการให้บริการต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ตและการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการใช้โปรแกรมประยุกต์

4.1.2 การพัฒนาทางวิชาชีพของบุคลากรสถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรสถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกเป็นงานวิจัยที่ศึกษา

ความต้องการ ความคิดเห็น และสภาพปัญหาการพัฒนาบุคลากร โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7 กรุงเทพมหานคร และภาคใต้ มีดังนี้

1) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการการพัฒนาทางวิชาการ และ การพัฒนาบุคลากร

รังสี สังฆพรหม (2535) ศึกษาความต้องการพัฒนาวิชาการของครู โรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษาเขตการศึกษา 7 เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการด้านการ ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ ด้านการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาทางวิชาการ ด้านการส่งเสริม งานวิจัยและพิมพ์เผยแพร่คู่มือการสอน ด้านการส่งเสริมการใช้ห้องสมุดเป็นศูนย์วิชาการ และ ด้านส่งเสริมการสอนและการใช้สื่อทัศนวัสดุประกอบการสอน ของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7 ที่มีอายุการทำงาน คุณวุฒิ/ระดับชั้นที่สอน หมวดวิชาที่สอนและขนาดของ โรงเรียน โดยศึกษาครู โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 7 จำนวน 325 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 7 มีความต้องการพัฒนาทางวิชาการทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก มีปัญหาการพัฒนาทางวิชาการ ในด้านการส่งเสริมให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ ด้านประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการ ด้านส่งเสริม งานวิจัยและพิมพ์เผยแพร่คู่มือการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่เดียวกันเมื่อเปรียบเทียบ ความต้องการพัฒนาทางวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 7 ที่มีอายุทำงาน คุณวุฒิต่างกัน มีความต้องการพัฒนาทางวิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .059

จรรยาภรณ์ จิตติพรหม (2546: 104) ศึกษาแนวโน้มการจัดบริการ ห้องสมุดในทศวรรษหน้าของสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษา โดยศึกษาความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และเป็นผู้มีประสบการณ์การบริหารและบริการ ห้องสมุด จำนวนทั้งสิ้น 38 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม พบว่า ความเชี่ยวชาญของ บรรณารักษ์ที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่ บรรณารักษ์มีการให้บริการทุกรูปแบบ มีการจัดหา ทรัพยากรสารสนเทศ มีความสามารถแนะนำและส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการได้ศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง มีการจัดบริการสื่อสารสนเทศให้มีความสะดวก รวดเร็ว ประหยัด

พรทิพย์ ว่องสรรพการ (2548: 81) ศึกษาการพัฒนาตนเองของ อาจารย์ในสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 โดยศึกษาอาจารย์ในสถาบันการ อาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 263 คน ได้รับแบบสอบถามคืนร้อยละ 100.00 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาความต้องการการพัฒนา

ตนเองของอาจารย์ 4 ด้านคือ ด้านการฝึกอบรม ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการบริหาร ด้านการศึกษาเพิ่มเติม พบว่า การพัฒนาตนเองของอาจารย์ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อาจารย์ เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร มีงานวิจัยที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์ ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา และโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทพณิชยกรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้

อรพินทร์ กุลประภา (2524) ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษากลุ่มผู้บริหาร จำนวน 21 คน และครู อาจารย์ จำนวน 104 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู อาจารย์ มีความเห็นสอดคล้องกันในกิจกรรม การปฐมนิเทศ การฝึกอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การผลิตผลงานทางวิชาการ และการศึกษาดูงาน ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย และเห็นว่าครู อาจารย์ได้รับการสนับสนุนการพัฒนาให้มากที่สุด ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาบุคลากรคือ ขาดงบประมาณ ขาดผู้ปฏิบัติงาน ไม่มีเวลา

มาลี วิชญกุล (2525: บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร รวม 13 แห่ง ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 32 คน และอาจารย์ จำนวน 280 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ การพัฒนาบุคลากร ที่ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ได้แก่ การปฐมนิเทศ การฝึกอบรม การผลิตผลงานทางวิชาการ การศึกษาต่อ และการศึกษาดูงาน ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารและอาจารย์เห็นตรงกันว่า ขาดงบประมาณ ขาดกำลังคน

สมศรี มัชฌิมเศรษฐ์ (2538: บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อาจารย์เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทพณิชยกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู อาจารย์ในการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาคุณภาพตนเอง ด้านการพัฒนาทักษะและความสามารถ และด้านการพัฒนาเจตคติ ทักษะและพฤติกรรม โดยศึกษากลุ่มผู้บริหารและครู อาจารย์ในเขตกรุงเทพมหานคร 63 โรงเรียน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายได้ผู้บริหาร 64 คน ครู อาจารย์ 296 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ด้านพัฒนาคุณภาพตนเองอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ตระหนักถึงความจำเป็นในการเข้ารับการฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านการพัฒนาทักษะและความสามารถเฉพาะหน้าที่อยู่ในระดับน้อย

ผลการวิจัยพบว่า ในด้านความต้องการในการศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ บรรณารักษ์ต้องการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด ในขณะที่การศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการ บรรณารักษ์ต้องการเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ เนื้อหาวิชาที่บรรณารักษ์ต้องการศึกษาในระดับมากคือ บริการสารสนเทศที่ทันสมัยและบริการเลือกและเผยแพร่สารสนเทศ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับ งานห้องสมุด สาเหตุที่บรรณารักษ์เข้ารับการศึกษานี้ต่อเนื่องแบบเป็นทางการคือ ต้องการนำวุฒิ ที่ได้มาปรับเงินเดือน ส่วนการศึกษาแบบไม่เป็นทางการคือ ต้องการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์กับบุคคลในวิชาชีพเดียวกันและต้องการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ในด้านอุปสรรคของการต่อเนื่องแบบเป็นทางการคือ ขาดผู้ปฏิบัติงานแทน ในขณะที่การศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการคือ ไม่มีเวลา

สิริพันธ์ เดชพลกรัง ฐะปะนีย์ เทพญา และผลิวัลย์ รองสวัสดิ์

(2543) สำรวจความต้องการการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ใน 14 จังหวัดภาคใต้ โดยศึกษาบรรณารักษ์หรือผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด สังกัดหน่วยงานรัฐบาลใน 14 จังหวัดภาคใต้จำนวน 161 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด ผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์ต้องการศึกษาต่อเนื่องอย่างเป็นทางการคือ การศึกษาต่อระดับปริญญาโท มีความต้องการศึกษาความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บและให้บริการในระดับมาก และเห็นว่าสถาบันการศึกษา สมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาชีพ ควรร่วมมือกันในการจัดกิจกรรม เช่น การฝึกอบรม การสัมมนา

จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์ (2534: บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการการพัฒนาทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์จำนวน 120 คน ได้รับแบบสอบถามคืนร้อยละ 91.66 และผู้บริหารสถาบันจำนวน 26 คน ได้รับแบบสอบถามคืนร้อยละ 84.16 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์เคยเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านและค้นคว้าด้วยตนเองมากที่สุดและมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรม การศึกษาดูงานภายในประเทศมากที่สุด หัวข้อที่ต้องการพัฒนาคือ เทคโนโลยีสารสนเทศ และเห็นว่าวิธีการฝึกอบรมเป็นวิธีการที่เหมาะสมมากที่สุดในการพัฒนาหัวข้อความรู้ ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่มีระดับมากที่สุดคือ ภาระหน้าที่ในการทำงานมีมากจนไม่มีเวลาพัฒนาตนเอง

ชัตติยา ทองทา (2543: 156-171) ศึกษาความต้องการกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยศึกษาเฉพาะเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมประชากรทั้งสิ้น 206 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ

กับรูปแบบการเรียนรู้ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่พบว่าระยะเวลาทำงานในวิชาชีพ
บรรณารักษ์มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการเรียนรู้ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศุภรชตรา แสนวา (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาการเรียนรู้คอมพิวเตอร์
ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 23 แห่ง บรรณารักษ์จำนวน 210 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ได้รับความรู้ด้าน
คอมพิวเตอร์ด้วยการฝึกอบรมที่ห้องสมุดจัดให้มากที่สุด และพบว่าปัญหาในการศึกษาเพิ่มเติม
เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์คือ บรรณารักษ์มีข้อจำกัดด้านเวลา

4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ มีงานวิจัยที่ศึกษาการพัฒนาทางวิชาชีพของ
บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในด้านความพึงพอใจ และความต้องการ ดังนี้

พาร์สัน (Parson 1988) ศึกษาความพึงพอใจการพัฒนาทางวิชาชีพของ
บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในรัฐแมสซาชูเซตส์ โดยศึกษามัคจารย์จำนวน
375 คน ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพได้แก่ การอ่าน การประชุม/สัมมนาเชิง
ปฏิบัติการ การผลิตผลงานทางวิชาการ เช่น การวิจัย บรรณารักษ์มีความพึงพอใจรูปแบบการ
อ่านมากที่สุด รองลงมาคือ การประชุม/สัมมนา

ฮาเวนเนอร์และสต็อด (Havener and Stolt 1994: 25-36) ศึกษาการสนับสนุน
ของสถาบันต้นสังกัดในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ในรัฐ
โอคลาโฮมา (Oklahoma) พบว่า บรรณารักษ์ต้องการให้สถาบันต้นสังกัดสนับสนุนโดยการให้
เวลาและสนับสนุนทางการเงิน และยังพบว่าการให้ความสนับสนุนของหน่วยงานต้นสังกัดมี
ความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์

ชุมจิตร์ แซ่จัน (Chumchit Saechan 2001) ศึกษาความต้องการการศึกษา
ต่อเนื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทยและ
เปรียบเทียบความต้องการของบรรณารักษ์กับการรับรู้ของผู้อำนวยการ โดยเน้นประเด็นหัวข้อที่
เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม โดยศึกษาผู้อำนวยการ จำนวน 62 คน
บรรณารักษ์ จำนวน 126 คน รวม 188 คน (ร้อยละ 82.50) ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบทั้งสองกลุ่ม
เห็นว่า หัวข้อเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต และห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เป็นหัวข้อที่น่าสนใจมากที่สุด
สถานศึกษาที่ต้องการศึกษาต่อเนื่องคือ มหาวิทยาลัยและวิทยาลัย โดยใช้ระยะเวลาในภาคฤดู
ร้อน ในวันจันทร์-ศุกร์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหัวข้อการศึกษาต่อเนื่อง แรงจูงใจของบรรณารักษ์ที่ต้องการ
การศึกษาต่อเนื่องคือ ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ขณะที่ผู้บริหารเห็นว่าแรงจูงใจของบรรณารักษ์
คือสถาบันการศึกษานับสนุนการให้เวลาและเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษาทั้งของไทยและต่างประเทศกับการพัฒนาบุคลากรสถาบันการศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สรุปได้ดังนี้

1) สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ พบว่า

(1) กิจกรรมที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเคยเข้าร่วม ได้แก่ การศึกษาต่อ การฝึกอบรม การประชุม/สัมมนา การศึกษาดูงาน การปฐมนิเทศงาน การอ่าน และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การหมุนเวียนงาน การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ การผลิตผลงานทางวิชาการ มีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาต่อ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาต่อ โดยศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/ สารสนเทศศาสตร์ (สนธยา ไกรลาสสุวรรณ 2531; คณิต บัวพูล 2536; ชัตติยา ทองทา 2543) ในด้านค่าใช้จ่าย หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย (ชัตติยา ทองทา 2543; Havenner and Stolt 1994) ต่างจากผลการวิจัยของสนธยา ไกรลาสสุวรรณ (2531) ที่พบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุด มหาวิทยาลัยของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง

การฝึกอบรม บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการฝึกอบรม หัวข้อฝึกอบรม ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับงานห้องสมุดและอินเทอร์เน็ต ระยะเวลาที่ใช้ฝึกอบรม 1-2 วัน (วลัยลักษณ์ นนทมะลิ 2531; สนธยา ไกรลาสสุวรรณ 2531; สรัญญา รุจิเรขเรืองรอง 2537; สมศรี มัชฌมเศรษฐ์ 2538; เฉลิมศักดิ์ ชูปวา 2541; ชัตติยา ทองทา 2543)

การประชุม/สัมมนา บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมการประชุม/สัมมนา มีเหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล ประสบการณ์กับบุคคลอื่น และนำความรู้มาปรับปรุงพัฒนางาน (สนธยา ไกรลาสสุวรรณ 2531; ชัตติยา ทองทา 2543)

การศึกษาดูงาน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมการศึกษาดูงาน โดยการศึกษาดูงานภายในประเทศ (คณิต บัวพูล 2536; มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ 2538; ชัตติยา ทองทา 2543)

การปฐมนิเทศงาน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เคยปฐมนิเทศงาน โดยให้เหตุผลว่า เพื่อเข้าใจนโยบายและระเบียบวิธีการปฏิบัติของหน่วยงาน การปรับตัวเข้ากับ

สภาพแวดล้อม ลักษณะของกิจกรรมปฐมนิเทศงานเป็นการให้คำแนะนำในเรื่องที่ต้องปฏิบัติในการทำงาน (ชัตติยา ทองทา 2543; Tucker and Torrence 2004)

การอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เคยอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สื่อที่บรรณารักษ์ใช้เป็นประจำคือ วารสารและหนังสือ (สนธยา ไกรลาสสุวรรณ 2531; จุฑารัตน์ ศราวณวงศ์ 2534; คเนิง บัวพูล 2536; เฉลิมศักดิ์ ชูปวา 2541; Parson 1988)

การหมุนเวียนงาน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการหมุนเวียนงาน รูปแบบการหมุนเวียนงานเป็นลักษณะการหมุนเวียนงานที่ใกล้เคียงกับงานเดิม โดยผู้บริหารต้องการให้บรรณารักษ์เรียนรู้งานทุกงานในห้องสมุดและเป็นการกระตุ้นให้บรรณารักษ์ตื่นตัวตลอดเวลา (สนธยา ไกรลาสสุวรรณ 2531; ชัตติยา ทองทา 2543)

การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวในวงการวิชาชีพ (สนธยา ไกรลาสสุวรรณ 2531)

การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญให้ทันความเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและความก้าวหน้าทางวิชาชีพ (ชัตติยา ทองทา 2543)

การผลิตผลงานทางวิชาการ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการผลิตผลงานทางวิชาการ รูปแบบการผลิตผลงานทางวิชาการที่ผลิตได้แก่ คู่มือต่างๆ และบทความทางวิชาการ (สนธยา ไกรลาสสุวรรณ 2531; วัลลภา จันทร์ดี 2532; คเนิง บัวพูล 2536; ชัตติยา ทองทา 2543)

(2) กิจกรรมที่บุคลากรสถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเคยเข้าร่วมได้แก่ การศึกษาต่อ (มาลี วิชญกุล 2525; วรณิศา นาคเพชรพูล 2534; พรทิพย์ ว่องสรรพการ 2548) การฝึกอบรมและการประชุม/สัมมนา (อรพินท์ กุลประภา 2524; วรณิศา นาคเพชรพูล 2534; รัชนี สังกฆพรหม 2535; สมศรี มัชฌมเศรษฐี 2538; อุษณีย์ สุขสุทธิ 2543; พรทิพย์ ว่องสรรพการ 2548) การศึกษาดูงาน(อรพินท์ กุลประภา 2524; อุษณีย์ สุขสุทธิ 2543) การปฐมนิเทศงาน (อรพินท์ กุลประภา 2524; มาลี วิชญกุล 2525; วรณิศา นาคเพชรพูล 2534) การผลิตผลงานทางวิชาการ เช่น งานวิจัยและคู่มือการสอน (อรพินท์ กุลประภา 2524; มาลี วิชญกุล 2525; รัชนี สังกฆพรหม 2535)

2) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพ

(1) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาได้แก่ ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุน (สนธยา ไกรลาสสุวรรณ 2531) ขาดผู้ปฏิบัติงานแทน (วลัยลักษณ์ นนทมะลิ 2531; สนธยา ไกรลาสสุวรรณ 2531) ขาดงบประมาณ (มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ 2538; สนธยา ไกรลาสสุวรรณ 2531; เฉลิมศักดิ์ ชูปวา 2541) ภาระงานประจำมีมากจนไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม (ชัตติยา ทองทา 2543) ไม่มีเวลา (วลัยลักษณ์ นนทมะลิ 2531; สนธยา ไกรลาสสุวรรณ 2531; เฉลิมศักดิ์ ชูปวา 2541; ศุภวรรษตรา แสนวา 2542)

(2) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาบุคลากรสถาบันการศึกษา สังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้แก่ ขาดงบประมาณ (อรพินทร์ กุลประภา 2524; อุษณีย์ ศุขสุทธิ 2543) ขาดผู้ปฏิบัติงานแทน (อรพินทร์ กุลประภา 2524) ไม่มีเวลา (อรพินทร์ กุลประภา 2524; อุษณีย์ ศุขสุทธิ 2543)

3) ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ

(1) กิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่บรรณารักษ์ห้องสมุดอุดมศึกษา มี

ความต้องการในระดับมากได้แก่ การศึกษาต่อ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม การประชุม/สัมมนา การปฐมนิเทศงาน การอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การหมุนเวียนงาน การผลิตผลงานทางวิชาการ มีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาต่อ บรรณารักษ์ต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขา บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ (วลัยลักษณ์ นนทมะลิ 2531; สนธยา ไกรลาสสุวรรณ 2531; สิริพันธ์ เดชพลกรัง; ฐะปะนีย์ เทพญา และผลิวัลย์ รองสวัสดิ์ 2543) โดยให้หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย (Havener and Stolt 1994)

การศึกษาดูงาน บรรณารักษ์ต้องการพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาดูงานในประเทศมากที่สุด โดยการศึกษาดูงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของหน่วยงานที่ไปศึกษาดูงาน ระยะเวลา 1-2 วัน และต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย (จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์ 2534; มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ 2538; ชัตติยา ทองทา 2543)

การฝึกอบรม บรรณารักษ์ต้องการฝึกอบรมหัวข้อ การบริการ ข้อเสนอแนะ ที่ทันสมัย บริการเลือกและเผยแพร่ข้อเสนอแนะ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับงานห้องสมุด เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาทรัพยากรห้องสมุดและอินเทอร์เน็ต หน่วยงานที่ต้องการให้จัดฝึกอบรมได้แก่ สถาบันการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/

สารสนเทศศาสตร์ สมาคมวิชาชีพ เช่น สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ สถานที่ที่ต้องการให้จัดกิจกรรมทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 1-3 วัน (วลัยลักษณ์ นนทิมะลิ 253; เฉลิมศักดิ์ ชูปวา 2541; ศุภวรรษตรา แสนวา 2542; ชัตติยา ทองทา 2543)

การประชุม/สัมมนา บรรณารักษ์ต้องการประชุม/สัมมนาหัวข้อห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หน่วยงานที่ต้องการให้จัดประชุม/สัมมนา คือ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 1-2 วัน (สนธยา ไกรลาสสุวรรณ 2531; คณิง บัวพูล 2536) และต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย (Havener and Stolt 1994)

การประชุมนิเทศงาน บรรณารักษ์ต้องการประชุมนิเทศงานในหัวข้อเรื่องลักษณะและขอบข่ายของงานที่รับผิดชอบ โดยการให้คำแนะนำในเรื่องที่ต้องการปฏิบัติในการทำงาน ระยะเวลา 1-2 วันและควรจัดในเวลาราชการ (ชัตติยา ทองทา 2543)

การอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง บรรณารักษ์ต้องการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ หน่วยงานควรสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยการยืดหยุ่นเวลาในการปฏิบัติงาน (สนธยา ไกรลาสสุวรรณ 2531)

การหมุนเวียนงาน บรรณารักษ์ต้องการหมุนเวียนงานในลักษณะการหมุนเวียนงานของบรรณารักษ์ที่เข้าทำงานใหม่ ระยะเวลา 1-3 เดือน (ชัตติยา ทองทา 2543)

การผลิตผลงานทางวิชาการ บรรณารักษ์ต้องการผลิตผลงานทางวิชาการในรูปแบบ บทความทางวิชาการ และต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดสนับสนุนเวลาและเงินทุน (สนธยา ไกรลาสสุวรรณ 2531; วัลลภา จันทร์ดี 2532)

(2) กิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่บุคลากรสถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความต้องการระดับมากได้แก่ การศึกษาต่อ (วรรโณ นาคเพชรพูล 2534; รั้งสี สังฆพรหม 2535) การฝึกอบรม และการประชุม/สัมมนา (รั้งสี สังฆพรหม 2535; อุษณีย์ ศุขสุทธิ 2543) การผลิตผลงานทางวิชาการ (รั้งสี สังฆพรหม 2535)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาสถานภาพของบรรณารักษ์ สภาพการ พัฒนาทางวิชาชีพ ปัญหาและอุปสรรค ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ และรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำแนกเป็น 2 กลุ่มคือ 1) บรรณารักษ์ซึ่งมีวุฒิ การศึกษาขั้นต่ำปริญญาตรีบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 180 คน (ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม พ.ศ. 2546 ของกลุ่มพัฒนาการบริหารงานบุคคล สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา) ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 148 ชุด 2) ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ องค์กร ห้างสมุด สถาบันศึกษามหาวิทยาลัย/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสมาคมวิชาชีพ จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ เพื่อศึกษาตาม วัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 1 - 4 และแบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อศึกษาตาม วัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 5 โดยมีกระบวนการดังนี้

2.1 การปริทัศน์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการ พัฒนาทางวิชาชีพ จากตำรา บทความ งานวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้องจากสื่อสิ่งพิมพ์ และ อินเทอร์เน็ต

2.2 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

2.2.1 แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ ส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยานิพนธ์ตรวจสอบ ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้ว ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศ ศาสตร์ บรรณารักษะวิชาชีพในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา และผู้บริหารสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ดูภาคผนวก ก) ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา (content validity) ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ประเด็นคำถาม และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็น คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มเติมการใช้คำศัพท์

1) การทดลองใช้เครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม ที่ปรับปรุงแล้ว และได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะ คล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน ประกอบด้วยบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 6 คน และบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 6 คน นำผลทดลองดังกล่าวมาวิเคราะห์หาความเที่ยง โดยใช้ โปรแกรม SPSS for windows ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.85 ซึ่งค่าความเที่ยงนั้น ใช้ค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach α - Coefficient) โดยค่าความเที่ยงของ แบบสอบถามควรมีค่าตั้งแต่ 0.75 ขึ้นไป ดังนั้นแบบสอบถามดังกล่าว จึงมีความเที่ยงที่ถือว่าใช้ได้ (พวา พันธุ์เมฆา 2546 : 30)

2) การจัดพิมพ์เครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับแก้ในครั้ง สุดท้ายไปดำเนินการจัดพิมพ์ ได้เครื่องมือคือ แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ (ดูภาคผนวก ข) ประกอบด้วยคำถาม 4 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็น แบบสอบถามให้เลือกตอบและปลายเปิด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สูงสุด ตำแหน่งงานในปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงานที่สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในห้องสมุด และงานที่รับผิดชอบ

ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบและปลายเปิด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ การศึกษาต่อ การฝึกอบรม การประชุม/สัมมนา การศึกษาดูงาน การประชุมในท้องถิ่น การอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การหมุนเวียนงาน การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ และการผลิตผลงานทางวิชาการ

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพ เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยแบ่งปัญหาและอุปสรรคออกเป็น 3 ด้านคือ ด้านการบริหารของสถาบันการศึกษาที่สังกัด ด้านส่วนบุคคล และด้านหน่วยงานที่จัด

ตอนที่ 4 ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เป็นคำถามแบบให้เลือกตอบและคำถามแบบปลายเปิด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ ความต้องการรูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพ เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ หัวข้อที่ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ เหตุผลที่ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ หน่วยงานที่ต้องการให้จัดกิจกรรมทางวิชาชีพ สถานที่ที่ต้องการให้จัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ และความต้องการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทางวิชาชีพ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ และความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เป็นคำถามแบบปลายเปิด

2.2.2 แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาร่างรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์ ที่พัฒนาขึ้นจากการบริบทศัวัตรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และผลการศึกษาสถานภาพ สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ ปัญหาและอุปสรรค และความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ ส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้วดำเนินการจัดพิมพ์ดีดเครื่องมือคือแบบสอบถามความคิดเห็นกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ดูภาคผนวก ค) ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ องค์กรห้องสมุด สถาบันการศึกษابรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ ผู้บริหารสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสมาคมวิชาชีพ (ดูภาคผนวก ง) พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ และแบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ ได้จัดส่งทางไปรษณีย์พร้อมจดหมายนำ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 ของประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ถึงผู้อำนวยการสถาบันการศึกษาของบรรณารักษ์ที่เป็นประชากรในการวิจัย ฉบับที่ 2 จดหมายแนะนำตัวผู้วิจัยถึงบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถาม พร้อมขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยขอรับแบบสอบถามคืนภายในวันที่ 27 พฤษภาคม 2547 เมื่อครบกำหนดได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 121 ชุด ผู้วิจัยได้ติดตามแบบสอบถาม ครั้งที่ 2 ที่ยังไม่ได้รับคืนทั้งทางโทรศัพท์และจดหมาย ตามรหัสที่ผู้วิจัยได้ทำไว้ในแบบสอบถาม โดยขอรับแบบสอบถามกลับคืนภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2547 เมื่อครบกำหนดได้รับแบบสอบถามครั้งที่ 2 กลับคืน จำนวน 25 ชุด รวมแบบสอบถาม ที่ได้รับกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 149 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.78

จากนั้นผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบ พร้อมทั้งคัดเลือกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก คงเหลือแบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งสิ้นจำนวน 148 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.22

3.2 แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ได้จัดส่งทางไปรษณีย์พร้อมจดหมายนำ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 ของประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์เพื่อขออนุญาตเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ และฉบับที่ 2 จดหมายแนะนำตัวผู้วิจัย พร้อมแนบรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์ โดยขอรับแบบสอบถามกลับคืนภายในวันที่ 29 เมษายน 2548 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 5 ชุดคิดเป็นร้อยละ 100.00

4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลคุณภาพ

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ คำนวณหาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science : SPSS/PC⁺) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ตอนที่ 2 และตอนที่ 4 ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกตอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ

ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดน้ำหนักคะแนนในการตอบดังนี้

คำตอบ	มากที่สุด	มีค่าคะแนนเท่ากับ	5 คะแนน
คำตอบ	มาก	มีค่าคะแนนเท่ากับ	4 คะแนน
คำตอบ	ปานกลาง	มีค่าคะแนนเท่ากับ	3 คะแนน
คำตอบ	น้อย	มีค่าคะแนนเท่ากับ	2 คะแนน
คำตอบ	น้อยที่สุด	มีค่าคะแนนเท่ากับ	1 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และกำหนดในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง ระดับน้อยที่สุด(บุญศรี พรหมมาพันธุ์

2546: 37-38)

เมื่อแยกวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณค่าทางสถิติ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลที่ได้ในรูปแบบตาราง

4.2 ข้อมูลคุณภาพ เป็นข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด ข้อเสนอแนะอื่น ๆ นำมาประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ นำเสนอตามประเด็นในรูปแบบการบรรยาย และแผนภูมิ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยจะได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
4. ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
5. รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของบรรณารักษ์

สถานภาพส่วนบุคคล ครอบครัว เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงานที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ห้องสมุด และงานที่รับผิดชอบ ดังตารางที่ 4.1 - 4.5

ตารางที่ 4.1 สถานภาพส่วนบุคคลของบรรณารักษ์

สถานภาพส่วนบุคคลของบรรณารักษ์	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	13	8.78
หญิง	135	91.22
รวม	148	100.00
อายุ		
26-30 ปี	7	4.73
31-35 ปี	7	4.73
36-40 ปี	18	12.16
41-45 ปี	113	76.35
46 ปีขึ้นไป	3	2.03
รวม	148	100.00
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรีบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์	111	75.00
ปริญญาโทบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์	22	14.86
ปริญญาโท สาขาอื่น	15	10.14
รวม	148	100.00

ตารางที่ 4.1 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 135 คน (ร้อยละ 91.22) และเป็นเพศชาย จำนวน 13 คน (ร้อยละ 8.78)

ด้านอายุ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่อายุ 41-45 ปี จำนวน 113 คน (ร้อยละ 76.35) และน้อยที่สุดมีอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน (ร้อยละ 2.03)

ด้านวุฒิการศึกษาสูงสุด บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี สาขาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ จำนวน 111 คน (ร้อยละ 75.00) และน้อยที่สุด วุฒิปริญญาโทสาขาอื่น จำนวน 15 คน (ร้อยละ 10.14) ได้แก่ สาขาบริหาร การศึกษา (จำนวน 4 คน) สาขาหลักสูตรและการสอน (จำนวน 3 คน) สาขาเทคโนโลยีและ สื่อการศึกษา (จำนวน 3 คน) สาขาภาษาไทย (จำนวน 2 คน) สาขาวัดผลการศึกษา (จำนวน 2 คน) และสาขาบริหารธุรกิจ (จำนวน 1 คน)

ตารางที่ 4.2 ตำแหน่งงาน

ตำแหน่งงาน	จำนวน	ร้อยละ
อาจารย์ 1	16	10.81
อาจารย์ 2	130	87.81
อาจารย์ 3	2	1.35
รวม	148	100.00

* หมายเหตุ ปัจจุบันบรรณารักษ์ดำรงตำแหน่งครู ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา เรื่องการกำหนดให้ข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ.2523 ดำรงตำแหน่ง หรือดำรงตำแหน่งที่มี วิทยฐานะ และได้รับเงินเดือนตามพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547

ตารางที่ 4.2 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีตำแหน่งอาจารย์ 2 จำนวน 130 คน (ร้อยละ 87.81) และน้อยที่สุดคือ ตำแหน่งอาจารย์ 3 จำนวน 2 คน (ร้อยละ 1.35)

ตารางที่ 4.3 ประสบการณ์การทำงานที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ประสบการณ์การทำงานที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1 - 5 ปี	6	4.06
6 - 10 ปี	19	12.85
11 - 15 ปี	13	8.76
16 - 20 ปี	37	25.00
20 ปีขึ้นไป	73	49.33
รวม	148	100.00

ตารางที่ 4.3 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 20 ปีขึ้นไป จำนวน 73 คน (ร้อยละ 49.33) รองลงมา 16-20 ปี จำนวน 37 คน (ร้อยละ 25.00) และน้อยที่สุดคือ 1-5 ปี จำนวน 6 คน (ร้อยละ 4.06)

ตารางที่ 4.4 ระยะเวลาการปฏิบัติงานห้องสมุด

ระยะเวลาการปฏิบัติงานห้องสมุด	จำนวน	ร้อยละ
1 - 5 ปี	21	14.19
6 - 10 ปี	8	5.41
11 - 15 ปี	12	8.11
16 - 20 ปี	35	23.65
20 ปีขึ้นไป	72	48.64
รวม	148	100.00

ตารางที่ 4.4 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานห้องสมุด 20 ปีขึ้นไป จำนวน 72 คน (ร้อยละ 48.64) รองลงมา 16-20 ปี จำนวน 35 คน (ร้อยละ 23.65) และน้อยที่สุดคือ 6-10 ปี จำนวน 8 คน (ร้อยละ 5.41)

ตารางที่ 4.5 งานที่รับผิดชอบ

งานที่รับผิดชอบ	จำนวน	ร้อยละ
1. งานสอน		
วิชาห้องสมุดกับการรู้สารสนเทศ	148	100.00
กลุ่มวิชาภาษาไทย	30	20.27
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	29	19.59
กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ	26	17.59
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	13	8.78
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	7	4.73
2. งานห้องสมุด		
งานห้องสมุดทุกงาน	128	86.49
งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด	59	39.86
งานบริการห้องสมุด	59	39.86
3. งานบริหาร		
หัวหน้างานห้องสมุด	135	91.22
อาจารย์ที่ปรึกษา	10	6.76
ผู้ช่วยหัวหน้างานห้องสมุด	6	4.05
หัวหน้าแผนกวิชา	6	4.05
หัวหน้าคณะวิชา	4	2.70
หัวหน้างานการเงิน	2	1.35
หัวหน้างานบุคลากร	2	1.35
หัวหน้างานวิจัยและพัฒนา	2	1.35
หัวหน้างานปกครอง	2	1.35
หัวหน้างานสารบรรณ	2	1.35
หัวหน้าศูนย์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง	2	1.35
หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล	2	1.35
ผู้ช่วยหัวหน้างานแนะแนว	1	0.67
ผู้ช่วยหัวหน้างานปกครอง	1	0.67

* หมายถึง ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.5 พบว่า ด้านงานสอน บรรณารักษ์ทุกคนรับผิดชอบสอนวิชาห้องสมุดกับการรู้สารสนเทศ (ร้อยละ 100.00) และน้อยที่สุดคือ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ จำนวน 7 คน (ร้อยละ 4.73)

ด้านงานห้องสมุด บรรณารักษ์ส่วนใหญ่รับผิดชอบงานห้องสมุดทุกงาน จำนวน 128 คน (ร้อยละ 86.49) รองลงมาคือ งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุดและงานบริการห้องสมุด จำนวน 59 คน เท่ากัน (ร้อยละ 39.86)

ด้านงานบริหาร บรรณารักษ์ส่วนใหญ่รับผิดชอบในตำแหน่งหัวหน้างานห้องสมุด จำนวน 135 คน (ร้อยละ 91.22) และน้อยที่สุดคือ ผู้ช่วยหัวหน้างาน เนาะแนว และผู้ช่วยหัวหน้างานปกครอง จำนวน 1 คน เท่ากัน (ร้อยละ 0.67)

ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ ครอบคลุมกิจกรรมที่บรรณารักษ์เคยเข้าร่วมกิจกรรม และไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม ในช่วง พ.ศ. 2544-2546 กิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพได้แก่ การศึกษาต่อ การฝึกอบรม การประชุม/สัมมนา การศึกษาดูงาน การประชุมนิเทศงาน การอ่าน และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การหมุนเวียนงาน การเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ การผลิตผลงานทางวิชาการ ดังตารางที่ 4.6 - 4.16

ตารางที่ 4.6 กิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ	การพัฒนาทางวิชาชีพ					
	เคย		ไม่เคย		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การศึกษาต่อ	20	13.52	128	86.48	148	100
2. การฝึกอบรม	57	38.51	91	61.48	148	100
3. การประชุม/สัมมนา	75	50.67	73	49.33	148	100
4. การศึกษาดูงาน	88	59.45	60	40.54	148	100
5. การประชุมนิเทศงาน	7	4.72	141	95.27	148	100
6. การอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	148	100.00	0	0.00	148	100
7. การหมุนเวียนงาน	42	28.37	106	71.62	148	100
8. การเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ	66	44.59	82	55.40	148	100
9. การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ	9	6.08	139	93.91	148	100
10. การผลิตผลงานทางวิชาการ	51	34.45	97	65.54	148	100

ตารางที่ 4.6 พบว่า บรรณารักษ์ทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม การอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (ร้อยละ 100.00) รองลงมาคือ การศึกษาดูงาน จำนวน 88 คน (ร้อยละ 59.45) และในจำนวนใกล้เคียงกันคือ การประชุม/สัมมนา จำนวน 75 คน (ร้อยละ 50.67) และน้อยที่สุดคือ การประชุมเวทีสงงาน จำนวน 7 คน (ร้อยละ 4.72)

กิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมคือ การประชุมเวทีสงงาน จำนวน 141 คน (ร้อยละ 95.27) รองลงมาในจำนวนใกล้เคียงกันคือ การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ จำนวน 139 คน (ร้อยละ 93.91) และการศึกษาต่อ จำนวน 128 คน (ร้อยละ 86.48)

ตารางที่ 4.7 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาต่อ

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาต่อ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ปริญญาโท	14	70.00
สาขาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์	3	15.00
สาขาบริหารการศึกษา	4	20.00
สาขาหลักสูตรและการสอน	2	10.00
สาขาเทคโนโลยีและสื่อการศึกษา	1	5.00
สาขาภาษาไทย	1	5.00
สาขาวัดผลการศึกษา	1	5.00
สาขาบริหารธุรกิจ	1	5.00
ปริญญาตรี	6	30.00
ภาษาอังกฤษ	3	15.00
ภาษาไทย	2	10.00
สังคมศึกษา	2	10.00
รวม	20	100.00
สถาบันที่ศึกษาต่อ		
มหาวิทยาลัยของรัฐ	16	80.00
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	3	5.00
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	1	5.00
รวม	20	100.00
ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย		
ตนเอง	20	100.00
หน่วยงานต้นสังกัด	0	0.00
รวม	20	100.00

ตารางที่ 4.7 พบว่า ในจำนวนบรรณารักษ์ที่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาต่อบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา จำนวน 4 คน (ร้อยละ 20.00) รองลงมา ปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ และปริญญาตรี ภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คน เท่ากัน (ร้อยละ 15.00) และน้อยที่สุดได้แก่ สาขาเทคโนโลยีและสื่อการศึกษา สาขาภาษาไทย สาขาวัตผลการศึกษา และสาขาบริหารธุรกิจ จำนวนสาขาละ 1 คน (ร้อยละ 5.00)

สถาบันที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ศึกษาต่อคือ มหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 16 คน (ร้อยละ 80.00) รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 15.00) และน้อยที่สุดคือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 1 คน (ร้อยละ 5.00) โดยบรรณารักษ์ทุกคนรับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง (ร้อยละ 100)

ตารางที่ 4.8 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการฝึกอบรม

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการฝึกอบรม	จำนวน	ร้อยละ
จำนวน		
1 ครั้ง	18	31.58
2 ครั้ง	24	42.11
3 ครั้ง	4	7.02
4 ครั้ง	8	14.03
5 ครั้งขึ้นไป	3	5.26
รวม	57	100.00
เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม		
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	24	42.11
วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์	20	35.08
วิชาชีพครู	11	19.30
การเขียนรายงาน	1	0.57
การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง	1	0.57
รวม	57	100.00
สถาบันที่จัดฝึกอบรม		
สำนักงานพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา	22	38.60
วิทยาลัยต้นสังกัด	20	35.09
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ	9	15.79
สถาบันอุดมศึกษา	4	7.02
หน่วยงานเอกชน	2	3.50
รวม	57	100.00

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการฝึกอบรม	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาการฝึกอบรม		
1 วัน	14	24.56
2 วัน	10	17.54
3 วัน	21	36.84
4 วัน	5	8.77
5 วัน	6	10.53
มากกว่า 5 วัน	1	1.76
รวม	57	100.00
ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย		
ตนเอง	12	21.05
หน่วยงานต้นสังกัด	45	78.95
รวม	57	100.00

ตารางที่ 4.8 พบว่าในจำนวนบรรณารักษ์ที่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการฝึกอบรม บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เข้ารับการฝึกอบรม 2 ครั้ง จำนวน 24 คน (ร้อยละ 42.11) รองลงมา 1 ครั้ง จำนวน 18 คน (ร้อยละ 31.58) และน้อยที่สุดคือ 5 ครั้งขึ้นไป จำนวน 3 คน (ร้อยละ 5.26)

เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เข้ารับการฝึกอบรมเนื้อหาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 24 คน (ร้อยละ 42.11) รองลงมาคือ เนื้อหาวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ จำนวน 20 คน (ร้อยละ 35.08) คือวิทยาลัยต้นสังกัด จำนวน 20 คน (ร้อยละ 35.09) และน้อยที่สุดคือ การเจียรนัยอัญมณี และการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง จำนวน 1 คน เท่ากัน (ร้อยละ 0.57)

สถาบันที่จัดฝึกอบรม บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เข้ารับการฝึกอบรมที่ จัดโดย สำนักงานพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา จำนวน 22 คน (ร้อยละ 38.60) และรองลงมาคือ วิทยาลัยต้นสังกัด จำนวน 20 คน (ร้อยละ 35.09) และน้อยที่สุดคือ หน่วยงานเอกชน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 3.50)

ระยะเวลาการฝึกอบรม บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาฝึกอบรม 3 วัน จำนวน 21 คน (ร้อยละ 36.84) รองลงมา 1 วัน จำนวน 14 คน (ร้อยละ 24.56) และน้อยที่สุดคือ มากกว่า 5 วัน จำนวน 1 คน (ร้อยละ 1.76)

ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย บรรณารักษ์ระบุว่า หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย จำนวน 45 คน (ร้อยละ 78.95) และบรรณารักษ์เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง จำนวน 12 คน (ร้อยละ 21.05)

ตารางที่ 4.9 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการประชุม/สัมมนา

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการประชุม/สัมมนา	จำนวน	ร้อยละ
จำนวน		
1 ครั้ง	32	42.67
2 ครั้ง	16	21.33
3 ครั้ง	21	28.00
4 ครั้ง	3	4.00
5 ครั้งขึ้นไป	3	4.00
รวม	75	100.00
หัวข้อการประชุม/สัมมนา		
วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์	27	36.00
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	25	33.33
วิชาชีพครู	23	30.67
รวม	75	100.00

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการประชุม/สัมมนา	จำนวน	ร้อยละ
สถาบันที่จัดประชุม/สัมมนา		
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ	25	33.33
สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา	22	29.34
วิทยาลัยต้นสังกัด	18	24.00
สถาบันอุดมศึกษา	7	9.33
หน่วยงานเอกชน	3	4.00
รวม	75	100.00
ระยะเวลาที่จัดประชุม/สัมมนา		
1 วัน	2	2.67
2 วัน	4	5.33
3 วัน	28	37.33
4 วัน	31	41.33
5 วันขึ้นไป	10	13.34
รวม	75	100.00
ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย		
ตนเอง	4	5.33
หน่วยงานต้นสังกัด	71	94.67
รวม	75	100.00

ตารางที่ 4.9 พบว่า ในจำนวนบรรณารักษ์ที่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการประชุม/สัมมนา บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ประชุม/สัมมนา 1 ครั้ง จำนวน 32 คน (ร้อยละ 42.67) รองลงมา 3 ครั้ง จำนวน 21 คน (ร้อยละ 28.00) และน้อยที่สุดคือ 4 ครั้ง และ 5 ครั้งขึ้นไป จำนวน 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 4.00)

หัวข้อการประชุม/สัมมนา บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ประชุม/สัมมนาหัวข้อวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ จำนวน 27 คน (ร้อยละ 36.00)

รองลงมาในจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 25 คน (ร้อยละ 33.33) และวิชาชีพครู จำนวน 23 คน (ร้อยละ 30.67) ตามลำดับ

สถาบันที่จัดประชุม/สัมมนา บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ประชุม/สัมมนาที่จัดโดย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จำนวน 25 คน (ร้อยละ 33.33) รองลงมาคือ สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 22 คน (ร้อยละ 29.54) และน้อยที่สุดคือ หน่วยงานเอกชน จำนวน 3 คน (ร้อยละ 4.00)

ระยะเวลาที่จัดประชุมสัมมนา บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาประชุม/สัมมนา 4 วัน จำนวน 31 คน (ร้อยละ 41.33) รองลงมา 3 วัน จำนวน 28 คน (ร้อยละ 37.33) และน้อยที่สุดคือ 1 วัน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 2.67)

ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย บรรณารักษ์ระบุว่า หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย จำนวน 71 คน (ร้อยละ 94.67) และบรรณารักษ์เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง จำนวน 4 คน (ร้อยละ 5.33)

ตารางที่ 4.10 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาดูงาน

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาดูงาน	จำนวน	ร้อยละ
จำนวน		
1 ครั้ง	27	30.68
2 ครั้ง	45	51.14
3 ครั้ง	10	11.36
4 ครั้ง	5	5.68
5 ครั้งขึ้นไป	1	1.14
รวม	88	100.00
ลักษณะการศึกษาดูงาน		
เป็นส่วนหนึ่งของการประชุม/สัมมนา	56	63.64
เป็นการศึกษาดูงานโดยตรง	32	36.36
รวม	88	100.00

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาดูงาน	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่ศึกษาดูงาน		
ในประเทศ		
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา	42	47.73
ห้องสมุดวิทยาลัยในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	37	42.05
ห้องสมุดเฉพาะ	3	3.41
ต่างประเทศ		
ประเทศสิงคโปร์	2	2.27
ประเทศมาเลเซีย	2	2.27
ประเทศบรูไน	1	1.13
ประเทศสหรัฐอเมริกา	1	1.13
รวม	88	100.00
ระยะเวลาในการศึกษาดูงาน		
1 วัน	69	79.41
2 วัน	8	9.10
3 วัน	4	4.54
4 วัน	1	1.14
5 วันขึ้นไป	6	6.81
รวม	88	100.00
ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย		
ตนเอง	30	34.10
หน่วยงานต้นสังกัด	58	65.90
รวม	88	100.00

ตารางที่ 4.10 พบว่าในจำนวนบรรณารักษ์ที่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการศึกษาดูงาน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ศึกษาดูงาน 2 ครั้ง จำนวน 45 คน (ร้อยละ 51.14) รองลงมา 1 ครั้ง จำนวน 27 คน (ร้อยละ 30.68) และน้อยที่สุดคือ 5 ครั้ง ขึ้นไป จำนวน 1 คน (ร้อยละ 1.14)

ลักษณะการศึกษาดูงาน บรรณารักษ์ศึกษาดูงานที่เป็นส่วนหนึ่งของการประชุม/สัมมนา จำนวน 56 คน (ร้อยละ 63.64) และเป็นการศึกษาดูงานโดยตรง จำนวน 32 คน (ร้อยละ 36.36)

สถานที่ศึกษาดูงาน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ศึกษาดูงานในประเทศ ได้แก่ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 42 คน (ร้อยละ 47.73) รองลงมาคือ ห้องสมุดวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 37 คน (ร้อยละ 42.05) และน้อยที่สุดคือ การศึกษาดูงานในต่างประเทศคือ ประเทศบรูไนและประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1 คน เท่ากัน (ร้อยละ 1.13)

ระยะเวลาในการศึกษาดูงาน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการศึกษาดูงาน 1 วัน จำนวน 69 คน (ร้อยละ 79.41) และน้อยที่สุดคือ 4 วัน จำนวน 1 คน (ร้อยละ 1.14)

ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย บรรณารักษ์ระบุว่า หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย จำนวน 58 คน (ร้อยละ 65.90) และบรรณารักษ์เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง จำนวน 30 คน (ร้อยละ 34.10)

ตารางที่ 4.11 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการปฐมนิเทศงาน

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการปฐมนิเทศงาน	จำนวน	ร้อยละ
หัวข้อการปฐมนิเทศงาน		
การปฏิบัติงานห้องสมุด	3	42.86
การทำงานและการปรับตัว	2	28.57
การเป็นครูที่ดี	2	28.57
รวม	7	100.00
ระยะเวลาในการปฐมนิเทศ		
3 ชั่วโมง	5	71.44
1 วัน	1	14.28
2 วัน	1	14.28
รวม	7	100.00

ตารางที่ 4.11 พบว่าในจำนวนบรรณารักษ์ที่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการปฐมนิเทศงาน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เข้ารับการปฐมนิเทศในหัวข้อการปฏิบัติงานห้องสมุด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 42.86) และการทำงานและการปรับตัว และการเป็นครูที่ดี จำนวน 2 คนเท่ากัน (ร้อยละ 28.57)

ระยะเวลาการปฐมนิเทศ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เข้ารับการปฐมนิเทศระยะเวลา 3 ชั่วโมง จำนวน 5 คน (ร้อยละ 71.44) และน้อยที่สุดคือ 1 และ 2 วัน จำนวน 1 คนเท่ากัน (ร้อยละ 14.28)

ตารางที่ 4.12 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	จำนวน	ร้อยละ
ความบ่อยครั้งในการอ่าน		
ทุกวัน	119	80.41
ทุกสัปดาห์	27	18.24
ทุกเดือน	2	1.35
รวม	148	100.00
วารสารที่อ่านเป็นประจำ		
ด้านบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์	98	66.22
ด้านคอมพิวเตอร์	70	47.30
ด้านการศึกษา	68	45.95
หนังสือพิมพ์	25	16.89
การวิจัย	10	6.76
หนังสือทั่วไป	9	6.08
เว็บไซต์ที่ใช้เป็นประจำ		
www.google.co.th	101	68.24
เว็บไซต์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา	98	66.22
www.thaimail.com	78	52.70
www.siamguru.com	72	48.65
www.yahoo.com	71	47.97
www.moe.go.th	69	46.62
www.vec.go.th	69	46.62
www.sanook.com	58	39.19
เว็บไซต์ของสถานีโทรทัศน์	10	6.76
เว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์	9	6.08

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการการอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	จำนวน	ร้อยละ
เว็บไซต์ที่ใช้เป็นประจำ(ต่อ)		
www.thailib.com	3	2.03
www.kapook.com	3	2.03
www.teenee.com	2	1.35
www.pannai.com	2	1.35

*หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.12 พบว่า บรรณารักษ์ทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (ร้อยละ 100.00) โดยการอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทุกวัน จำนวน 119 คน (ร้อยละ 80.41) และน้อยที่สุดคือ ทุกเดือน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 1.35)

วารสารที่อ่านเป็นประจำ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่อ่านวารสารทางด้านบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ จำนวน 98 คน (ร้อยละ 66.22) รองลงมาคือ วารสารทางด้านคอมพิวเตอร์ จำนวน 70 คน (ร้อยละ 47.30) และน้อยที่สุดคือ หนังสือทั่วไปจำนวน 9 คน (ร้อยละ 6.08)

เว็บไซต์ที่ใช้เป็นประจำ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ใช้เว็บไซต์ www.google.co.th จำนวน 101 คน (ร้อยละ 68.24) รองลงมาในจำนวนใกล้เคียงคือ เว็บไซต์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 98 คน (ร้อยละ 66.22) และน้อยที่สุดคือ www.teenee.com และ www.pannai.com จำนวน 2 คน เท่ากัน (ร้อยละ 1.35)

ตารางที่ 4.13 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการหมุนเวียนงาน

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการหมุนเวียนงาน	จำนวน	ร้อยละ
ใกล้เคียงกับงานเดิม	36	85.71
แตกต่างจากงานเดิม	6	14.29
รวม	42	100.00

ตารางที่ 4.13 พบว่าในช่วง ในจำนวนบรรณารักษ์ที่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการหมุนเวียนงาน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่หมุนเวียนงานใกล้เคียงกับงานเดิม จำนวน 36 คน (ร้อยละ 85.71) และน้อยที่สุดหมุนเวียนงานแตกต่างจากงานเดิม จำนวน 6 คน (ร้อยละ 14.29)

ตารางที่ 4.14 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมวิชาการ/ ชมรมวิชาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
สมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ (N = 66)		
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ	66	100.00
ชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี	66	100.00
ชมรมบรรณารักษ์อุบลราชธานี	1	0.66
ชมรมบรรณารักษ์นานาชาติ	1	0.66
ชมรมส่งเสริมนักเกษตร	1	0.66
เหตุผลที่เป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ		
เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวในวงวิชาการวิชาชีพ	64	96.97
เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความคิดเห็นใหม่ ๆ	58	87.88
เพื่อนำแนวคิดใหม่ ๆ มาปรับปรุงงาน	47	71.20
เพื่อเปิดโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมอาชีพ	40	60.61
เหตุผลที่ไม่เป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ (N = 82)		
ไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร	80	97.56
ค่าสมาชิกแพง	77	87.50
มีปัญหาด้านการเงิน	20	22.73
ไม่ได้รับทราบข้อมูลจากสมาคม/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ	44	50.00
ข่าวสารต่าง ๆ ของสมาคม ฯ ออกล้าช้า	39	44.32

* หมายถึง ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.14 พบว่า ในจำนวนบรรณารักษ์ที่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการ เป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ ทุกคนเป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่ง ประเทศไทย ๙ และชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี (ร้อยละ 100.00) และ น้อยที่สุดคือ เป็นสมาชิกชมรมบรรณารักษ์อุบลราชธานี ชมรมบรรณารักษ์นานาชาติ และชมรม ส่งเสริมนักเกษตร จำนวน 1 คน เท่ากัน (ร้อยละ 0.66) บรรณารักษ์ที่เป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพส่วนใหญ่ให้เหตุผลเพื่อ ติดตามความเคลื่อนไหวในวงวิชาการวิชาชีพ จำนวน 64 คน (ร้อยละ 96.67) รองลงมาคือ เพิ่มพูนความรู้ ความคิดเห็นใหม่ ๆ จำนวน 58 คน (ร้อยละ 87.88) และน้อยที่สุดคือ เปิดโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกับเพื่อนร่วม อาชีพ จำนวน 40 คน (ร้อยละ 60.61)

บรรณารักษ์ที่ไม่เป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ ส่วน ใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร จำนวน 80 คน (ร้อยละ 97.56) รองลงมาใน จำนวนใกล้เคียงกันคือ ค่าสมาชิกแพง จำนวน 77 คน (ร้อยละ 87.50) และน้อยที่สุดคือ มีปัญหาด้านการเงิน จำนวน 20 คน (ร้อยละ 22.73)

ตารางที่ 4.15 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ	จำนวน	ร้อยละ
หัวข้อการบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ		
การซ่อมบำรุงรักษาหนังสือ	3	33.34
การสืบค้นฐานข้อมูลห้องสมุด	2	22.22
มารยาทการใช้ห้องสมุด	2	22.22
การเขียนอ้างอิง	2	22.22
รวม	9	100.00
ช่วงเวลาที่ เป็นวิทยากร		
เมษายน 2546	1	11.11
พฤษภาคม 2546	5	55.56
มิถุนายน 2546	3	33.33
รวม	9	100.00

ตารางที่ 4.15 พบว่า ในจำนวนบรรณารักษ์ที่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เป็นวิทยากรบรรยายหัวข้อเรื่องการซ่อมบำรุงรักษาหนังสือ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 33.34) รองลงมาคือ การสืบค้นฐานข้อมูลห้องสมุด มารยาทการใช้ห้องสมุด และการเขียนอ้างอิง จำนวน 2 คน เท่ากัน (ร้อยละ 22.22)

ช่วงเวลาที่ เป็นวิทยากร บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เป็นวิทยากร เดือน พฤษภาคม 2546 จำนวน 5 คน (ร้อยละ 55.56) รองลงมาคือ เดือน มิถุนายน 2546 จำนวน 3 คน (ร้อยละ 33.33) และน้อยที่สุดเดือน เมษายน 2546 จำนวน 1 คน (ร้อยละ 11.11)

ตารางที่ 4.16 การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการผลิตผลงานทางวิชาการ

การพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการผลิตผลงานทางวิชาการ	จำนวน	ร้อยละ
ผลงานทางวิชาการ		
เอกสารประกอบการสอน	49.00	96.07
ตำรา/หนังสือวิชาการ	0.00	0.00
บทความทางวิชาการ	3.00	5.88
งานวิจัย (ที่ไม่ใช่วิทยานิพนธ์)	28.00	54.90
สื่อการศึกษา เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	9.00	17.64

*หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.16 พบว่า ในจำนวนบรรณารักษ์ที่เคยพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการผลิตผลงานทางวิชาการ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ผลิตผลงานทางวิชาการในรูปเอกสารประกอบการสอน จำนวน 49 คน (ร้อยละ 96.07) รองลงมาคือ งานวิจัย (ที่ไม่ใช่วิทยานิพนธ์) จำนวน 28 คน (ร้อยละ 54.90) และไม่มีบรรณารักษ์ผู้ใดผลิตผลงานในรูปตำรา/หนังสือวิชาการ

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์
 สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ การบริหาร
 ของสถาบันการศึกษาที่สังกัด ส่วนบุคคล และหน่วยงานที่จัด ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา
 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ปัญหาและอุปสรรค	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การบริหารของสถาบันการศึกษาที่สังกัด			
ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุน	3.05	1.04	ปานกลาง
ขาดผู้ปฏิบัติงานแทน	3.78	0.98	มาก
ขาดงบประมาณ	3.76	0.97	มาก
ขาดเทคโนโลยี เครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง	3.57	1.04	มาก
ส่วนบุคคล			
ภาระงานประจำ	3.59	0.98	มาก
ภาระครอบครัว	2.63	1.18	ปานกลาง
ขาดแรงจูงใจ	3.35	1.12	ปานกลาง
ไม่มีเวลา	2.89	1.00	ปานกลาง
ขาดทักษะภาษาต่างประเทศ	3.14	1.09	ปานกลาง
ปัญหาสุขภาพ	2.09	1.01	น้อย
ขาดเงินทุนสนับสนุน	3.37	1.11	ปานกลาง
ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร	3.01	0.97	ปานกลาง

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค	\bar{X}	S.D.	แปลผล
หน่วยงานที่จัด			
หน่วยงานที่จัดไม่หลากหลาย	3.61	0.97	มาก
หัวข้อที่จัดไม่สอดคล้องกับความต้องการ	3.58	0.95	มาก
ระยะเวลาไม่เหมาะสม	3.14	0.89	ปานกลาง
ค่าลงทะเบียนแพง	3.72	0.96	มาก
สถานที่ไม่เหมาะสม	2.82	0.88	ปานกลาง
รวม	3.24	1.01	ปานกลาง

ตารางที่ 4.17 พบว่า บรรณารักษ์มีปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาทางวิชาชีพ เฉลี่ยรวมระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) ปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากได้แก่ ขาดผู้ปฏิบัติงานแทน ($\bar{X} = 3.78$) ขาดงบประมาณ ($\bar{X} = 3.76$) ค่าลงทะเบียนแพง ($\bar{X} = 3.72$) หน่วยงานที่จัดไม่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.61$) ภาระงานประจำ ($\bar{X} = 3.59$) หัวข้อที่จัดไม่สอดคล้องกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.58$) และขาดเทคโนโลยี เครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.57$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการบริหารของสถาบันการศึกษาที่สังกัด ปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากได้แก่ ขาดผู้ปฏิบัติงานแทน ($\bar{X} = 3.78$) ขาดงบประมาณ ($\bar{X} = 3.76$) และขาดเทคโนโลยี เครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.57$)

ด้านส่วนบุคคล ปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากและระดับน้อยอย่างละรายการ ระดับมากได้แก่ ภาระงานประจำ ($\bar{X} = 3.59$) ระดับน้อยได้แก่ ปัญหาสุขภาพ ($\bar{X} = 2.09$)

ด้านหน่วยงานที่จัด ปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ได้แก่ ค่าลงทะเบียนแพง ($\bar{X} = 3.72$) หน่วยงานที่จัดไม่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.61$) และหัวข้อที่จัดไม่สอดคล้องกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.58$)

ตอนที่ 4 ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์

สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพครอบคลุม กิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพ หัวข้อที่
ต้องการพัฒนาทางวิชาชีพ เหตุผล หน่วยงาน สถานที่ที่ต้องการให้จัดกิจกรรม และความ
ต้องการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทางวิชาชีพดังตารางที่ 4.18 - 4.23

ตารางที่ 4.18 ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การศึกษาต่อ	3.38	1.07	ปานกลาง
การฝึกอบรม	4.07	0.84	มาก
การประชุม/สัมมนา	3.93	0.74	มาก
การศึกษาดูงาน	4.18	0.74	มาก
การปฐมนิเทศงาน	3.51	0.88	มาก
การอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	3.92	0.81	มาก
การหมุนเวียนงาน	2.89	1.00	ปานกลาง
การเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมวิชาการ/วิชาชีพ	2.89	0.99	ปานกลาง
การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ	2.89	1.00	ปานกลาง
การผลิตผลงานวิชาการ	3.47	1.10	ปานกลาง
รวม	3.51	0.90	มาก

ตารางที่ 4.18 พบว่า บรรณารักษ์มีความต้องการกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพแต่ละ
กิจกรรมเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) ความต้องการกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพระดับ
มากคือ การศึกษาดูงาน ($\bar{X} = 4.18$) การฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.07$) การประชุม/สัมมนา ($\bar{X} =$
3.93) การอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.92$) และการปฐมนิเทศงาน ($\bar{X} = 3.51$)
ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 หัวข้อที่บรรณารักษ์ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ

หัวข้อที่บรรณารักษ์ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
การบริหารงานห้องสมุด	58	39.19
การบริการสารสนเทศ	79	53.38
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	114	77.02
การวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการสารสนเทศ	48	32.43
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	97	65.54
อินเทอร์เน็ต	83	56.08
การจัดเก็บ/ค้นคืนสารสนเทศ	56	37.84
การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป	83	56.08
คอมพิวเตอร์เบื้องต้น	39	26.35
คอมพิวเตอร์ขั้นสูง	49	33.11
การตลาดสารสนเทศ	18	12.16
การประชุมสัมพันธ	15	10.14
การพัฒนาบุคลิกภาพ	26	17.57
มนุษยสัมพันธ์	13	8.78
การสื่อสาร	16	10.81
การเขียนผลงานทางวิชาการ	76	51.35

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.19 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพในหัวข้อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ จำนวน 114 คน (ร้อยละ 77.02) รองลงมาคือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 97 คน (ร้อยละ 65.54) อินเทอร์เน็ต การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป จำนวน 83 คน เท่ากัน (ร้อยละ 56.08) และน้อยที่สุดคือ มนุษยสัมพันธ์ จำนวน 13 คน (ร้อยละ 8.78)

ตารางที่ 4.20 เหตุผลที่บรรณารักษ์ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/
สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์

เหตุผลที่บรรณารักษ์ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
การเพิ่มพูนวุฒิการศึกษา	36	24.32
การเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะวิชาชีพ	111	75.00
ความก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้น	54	36.49
การนำมาใช้ปรับปรุงและพัฒนางาน	128	86.49

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.20 พบว่า เหตุผลที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ
บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์คือการนำมาใช้ปรับปรุงและพัฒนางาน
จำนวน 128 คน (ร้อยละ 86.49) รองลงมาคือการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถทักษะวิชาชีพ
จำนวน 111 คน (ร้อยละ 75.00) และน้อยที่สุดคือการเพิ่มพูนวุฒิการศึกษา จำนวน 36 คน
(ร้อยละ 24.32)

ตารางที่ 4.21 หน่วยงานที่บรรณารักษ์ต้องการให้จัดกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพ

หน่วยงานที่บรรณารักษ์ต้องการให้จัดกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1. สถาบันการศึกษาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์	105	70.95
2. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ	82	55.41
3. ชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีพศึกษาและเทคโนโลยี	71	49.97
4. สำนักงานพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา	69	46.62
5. สถาบันการอาชีพศึกษาด้านสังกัด	59	39.86
6. วิทยาลัยต้นสังกัด	7	4.73
7. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	60	40.54
8. หน่วยงานของรัฐ	18	12.16
9. หน่วยงานเอกชน	3	2.03

*หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.21 พบว่า หน่วยงานที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการให้จัดกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพคือสถาบันการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ จำนวน 105 คน (ร้อยละ 70.95) รองลงมาคือสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ จำนวน 82 คน (ร้อยละ 55.41) และน้อยที่สุดคือหน่วยงานเอกชน จำนวน 3 คน (ร้อยละ 2.03)

ตารางที่ 4.22 สถานที่ที่บรรณารักษ์ต้องการให้จัดกิจกรรมทางวิชาชีพ

สถานที่ที่บรรณารักษ์ต้องการให้จัดกิจกรรมทางวิชาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
จังหวัดที่ตั้งของวิทยาลัย	32	21.62
จังหวัดเครือข่ายสถาบันการอาชีวศึกษาที่สังกัด	47	31.75
กรุงเทพมหานคร	58	39.19
จังหวัดใหญ่ ๆ ในทุกภูมิภาคของประเทศ	59	39.86

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.22 พบว่า สถานที่ที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการให้จัดกิจกรรมทางวิชาชีพคือ จังหวัดใหญ่ ๆ ในทุกภูมิภาคของประเทศ จำนวน 59 คน (ร้อยละ 37.86) รองลงมาในจำนวนใกล้เคียงกันคือ กรุงเทพมหานคร จำนวน 58 คน (ร้อยละ 39.19) และน้อยที่สุดคือ จังหวัดที่ตั้งของวิทยาลัย จำนวน 32 คน (ร้อยละ 21.62)

ตารางที่ 4.23 ความต้องการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทางวิชาชีพ

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทางวิชาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
การเรียนการสอนออนไลน์	101	68.24
บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	90	60.81
การประชุม/อบรมทางไกล	29	19.59

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.23 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนออนไลน์ จำนวน 101 คน (ร้อยละ 68.24) รองลงมาคือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จำนวน 90 คน (ร้อยละ 60.81) และน้อยที่สุดคือ การประชุม/อบรมทางไกล จำนวน 29 คน (ร้อยละ 19.59)

นอกจากนี้บรรณารักษ์จำนวน 13 คน (ร้อยละ 8.78) ได้ให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยเรียงตามลำดับความถี่ดังต่อไปนี้

- 1) จัดประชุม/สัมมนา เฉพาะกลุ่มบรรณารักษ์สังกัดสถาบันการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (จำนวน 5 คน)
- 2) เพิ่มจำนวนบุคลากรห้องสมุด (จำนวน 4 คน)
- 3) ส่งเสริมให้มีการทำผลงานทางวิชาการ (จำนวน 3 คน)
- 4) ส่งเสริมการศึกษาต่อ (จำนวน 3 คน)
- 5) จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพ (การฝึกอบรม) อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง (จำนวน 1 คน)

ตอนที่ 5 รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับ บรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา

รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสม เป็นผลจากการนำร่างรูปแบบกิจกรรมที่นำเสนอประกอบด้วยกิจกรรม การศึกษาต่อ-การศึกษาดูงาน การฝึกอบรมและการประชุม/สัมมนา การประชุมนิเทศงาน การอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และการผลิตผลงานทางวิชาการ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันในประเด็นควรเน้นการศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ และมีประเด็นเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขดังนี้

กิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพในภาพรวม เสนอให้เพิ่มกิจกรรม

- การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ
- การเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ

กิจกรรม ฯ ที่นำเสนอแต่ละกิจกรรม มีประเด็นที่เสนอให้ปรับปรุงดังนี้

- กิจกรรมการศึกษาดูงาน ควรเพิ่ม
 - การศึกษาดูงานต่างประเทศ
 - ระยะเวลา 1-2 สัปดาห์
 - ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย บรรณารักษ์รับผิดชอบค่าใช้จ่ายบางส่วน

- กิจกรรมการผลิตผลงานทางวิชาการ ควรเพิ่ม

- การทำวิจัย

รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์ (ภาพที่ 4.1) ประกอบด้วยกิจกรรมการศึกษาต่อ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรมและการประชุม/สัมมนา การประชุมในท้องถิ่น การอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การผลิตผลงานทางวิชาการ การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ และการเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ มีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาต่อ : ระดับปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ โดยระบบการเรียนการสอนทางไกล/การเรียนการสอนออนไลน์ หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

การศึกษาดูงาน : ศึกษาดูงานในประเทศ ระยะเวลา 1-2 วัน ศึกษาดูงานต่างประเทศ ระยะเวลา 1-2 สัปดาห์ หน่วยงานต้นสังกัดและบรรณารักษ์เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

การฝึกอบรมและการประชุม/สัมมนา หัวข้อ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อินเทอร์เน็ต และการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หน่วยงานที่จัดกิจกรรม : สถาบันการศึกษابรรณารักษศาสตร์ฯ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะเวลา 1-3 วัน สถานที่ ที่จัดกิจกรรม : จังหวัดใหญ่ ๆ ในทุกภูมิภาค กรุงเทพมหานคร หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

การประชุมในท้องถิ่น : หน่วยงานควรจัดให้มีกิจกรรมประชุมในท้องถิ่นแก่บรรณารักษ์ และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานห้องสมุด ระยะเวลา 1-2 วัน

การอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง : หน่วยงานควรจัดให้มีคอมพิวเตอร์เชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสำหรับการศึกษาค้นคว้าเฉพาะบรรณารักษ์ บอกรับวารสารทางด้านบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ และบรรณารักษ์ควรสมัครเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมวิชาชีพซึ่งจะได้รับวารสาร/สิ่งพิมพ์ เผยแพร่กิจกรรมข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิก

การผลิตผลงานทางวิชาการ : ตำรา/คู่มือต่าง ๆ บทความทางวิชาการ การวิจัย

การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ

การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของบรรณารักษ์ สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ ปัญหาและอุปสรรค ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ และรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ บรรณารักษ์ซึ่งมีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำปริญญาตรีบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 180 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณารูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสม จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจำแนกเป็น 2 ชุดคือ 1) แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือเพื่อศึกษา สถานภาพของบรรณารักษ์ สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ ปัญหาและอุปสรรค และความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งสิ้น 148 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.22 2) แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 5 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยนำเสนอในรูปตารางและการบรรยาย ข้อมูลคุณภาพ นำมาประมวลผลวิเคราะห์และสังเคราะห์ นำเสนอตามประเด็นด้วยการบรรยายและแผนภูมิ

1.3 ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย แบ่งเป็น 5 หัวข้อได้แก่ (1) สถานภาพของบรรณารักษ์ (2) สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ (3) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพ (4) ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ (5) รูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสม

1.3.1 สถานภาพของบรรณารักษ์

บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 135 คน (ร้อยละ 91.22) อายุ 41 - 45 ปี จำนวน 113 คน (ร้อยละ 76.35) วุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาตรีบรรณารักษศาสตร์/ สารนิเทศศาสตร์/ สารสนเทศศาสตร์ จำนวน 111 คน (ร้อยละ 75.00) มีประสบการณ์การทำงานที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 20 ปีขึ้นไป จำนวน 72 คน (ร้อยละ 48.64)

เมื่อจำแนกตามงานที่รับผิดชอบ ด้านงานสอน บรรณารักษ์ทุกคนสอนวิชาห้องสมุดกับการเรียนรู้สารสนเทศ (ร้อยละ 100.00) ด้านงานห้องสมุด บรรณารักษ์ส่วนใหญ่รับผิดชอบทุกงานของห้องสมุด จำนวน 128 คน (ร้อยละ 86.49) และมีตำแหน่งหัวหน้างานห้องสมุด จำนวน 135 คน (ร้อยละ 91.22)

1.3.2 สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ช่วง พ.ศ. 2544 - 2546 บรรณารักษ์ทุกคนเคยเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพคือ การอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (ร้อยละ 100.00) รองลงมาคือ การศึกษาดูงาน (ร้อยละ 59.45) กิจกรรมที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมคือ การประชุมในเทศงาน จำนวน 141 คน (ร้อยละ 95.27) รองลงมาในจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือ การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ จำนวน 139 คน (ร้อยละ 93.91) และการศึกษาต่อ จำนวน 128 คน (ร้อยละ 86.48)

เมื่อจำแนกตามกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพปรากฏผลดังนี้

1) การศึกษาต่อ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ศึกษาต่อ โดยศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 16 คน (ร้อยละ 80.00) และบรรณารักษ์ทุกคนรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของตนเอง

2) การฝึกอบรม บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ฝึกอบรม โดยฝึกอบรม 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 24 คน (ร้อยละ 42.11) ในหัวข้อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 24 คน (ร้อยละ 42.11) สถาบันที่จัดฝึกอบรมคือ สำนักงานพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา จำนวน 22 คน (ร้อยละ 38.60) ใช้ระยะเวลา 3 วันจำนวน 21 คน (ร้อยละ 36.84) หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย จำนวน 45 คน (ร้อยละ 78.95)

3) การประชุม/สัมมนา บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เข้าประชุม/สัมมนา โดยเข้าประชุม/สัมมนา 1 ครั้ง จำนวน 32 คน (ร้อยละ 42.67) หัวข้อประชุม/สัมมนาคือ หัวข้อทางด้านบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ จำนวน 27 คน (ร้อยละ 36.00) และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 25 คน (ร้อยละ 33.33) จัดโดย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จำนวน 25 คน (ร้อยละ 33.33) และหน่วยงานต้นสังกัด เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย จำนวน 71 คน (ร้อยละ 94.67)

4) การศึกษาดูงาน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ศึกษาดูงาน โดยศึกษาดูงาน 2 ครั้ง จำนวน 45 คน (ร้อยละ 51.14) ศึกษาดูงานในประเทศ สถานที่ศึกษาดูงานคือ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 42 คน (ร้อยละ 47.73) เป็นส่วนหนึ่งของการประชุม/สัมมนา จำนวน 56 คน (ร้อยละ 63.64) ใช้เวลาศึกษาดูงาน 1 วัน จำนวน 69 คน (ร้อยละ 79.41) และหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย จำนวน 58 คน (ร้อยละ 65.90)

5) การปฐมนิเทศงาน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เข้ารับการปฐมนิเทศ ในหัวข้อการปฏิบัติงานห้องสมุด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 42.86) ระยะเวลาในการปฐมนิเทศ 3 ชั่วโมง จำนวน 5 คน (ร้อยละ 71.44)

6) การอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง บรรณารักษ์ทุกคนอ่าน และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยอ่านทุกวัน จำนวน 119 คน (ร้อยละ 80.41) เว็บไซต์ที่ใช้เป็นประจำ คือ www.google.co.th จำนวน 101 คน (ร้อยละ 68.24)

7) การหมุนเวียนงาน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ที่เคยหมุนเวียนงาน หมุนเวียนงาน ไกลเคียงกับงานเดิม จำนวน 36 คน (ร้อยละ 85.71)

8) การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ บรรณารักษ์ที่เป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ โดยเป็นสมาชิก สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี มี วัตถุประสงค์เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวในวงการวิชาชีพ จำนวน 64 คน (ร้อยละ 96.93) ส่วนบรรณารักษ์ที่ไม่เป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพให้เหตุผลว่า ไม่ได้รับ ประโยชน์เท่าที่ควร จำนวน 80 คน (ร้อยละ 97.56)

9) การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ที่เป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ บรรยาย/อภิปรายหัวข้อ การซ่อมบำรุงรักษา หนังสือ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 33.34) และหัวข้อการสืบค้นฐานข้อมูลห้องสมุด มารยาทการ

ใช้ห้องสมุด และการเขียนรายงานในจำนวนเท่ากันคือ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 22.22)

ช่วงเวลาคือ เดือนพฤษภาคม 2546 จำนวน 5 คน (ร้อยละ 55.56)

10) การผลิตผลงานทางวิชาการ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ที่ผลิตผลงานทางวิชาการ ผลิตผลงานทางวิชาการในรูปเอกสารประกอบการสอน จำนวน 49 คน (ร้อยละ 96.07) และไม่มีบรรณารักษ์ผู้ใดผลิตผลงานในรูปตำรา/หนังสือวิชาการ

1.3.3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์มีปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) ปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าเฉลี่ยมากได้แก่ ขาดผู้ปฏิบัติงานแทน ($\bar{X} = 3.78$) ขาดงบประมาณ ($\bar{X} = 3.76$) ค่าลงทะเบียนแพง ($\bar{X} = 3.72$) หน่วยงานที่จัดไม่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.61$) ภาระงานประจำ ($\bar{X} = 3.59$) หัวข้อที่จัดไม่สอดคล้องกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.58$) และขาดเทคโนโลยี เครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.57$) ตามลำดับ ปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขาดผู้ปฏิบัติงานแทน ($\bar{X} = 3.78$)

1.3.4 ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์ต้องการกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยรวมระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) โดยกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพที่บรรณารักษ์ต้องการระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การศึกษาดูงาน ($\bar{X} = 4.18$) การฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.07$) การประชุม/สัมมนา ($\bar{X} = 3.93$) การอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.92$) และการประชุมในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.51$)

หัวข้อที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพคือ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ จำนวน 114 คน (ร้อยละ 77.02) รองลงมาคือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 97 คน (ร้อยละ 65.64) และในจำนวนที่เท่ากันคืออินเทอร์เน็ตและการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจำนวน 83 คน (ร้อยละ 56.08)

เหตุผลที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์คือ การนำมาใช้ปรับปรุงและพัฒนางาน จำนวน 128 คน (ร้อยละ 86.49) รองลงมาคือ การเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะวิชาชีพ จำนวน 111 คน (ร้อยละ 75.00) และน้อยที่สุดคือ การเพิ่มวุฒิการศึกษา จำนวน 36 คน (ร้อยละ 24.32)

หน่วยงานที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการให้จัดกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพ คือ สถาบันการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ จำนวน 105 คน (ร้อยละ 70.95) สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จำนวน 82 คน (ร้อยละ 55.41) และชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี จำนวน 71 คน (ร้อยละ 49.97)

1.3.5 รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์ได้แก่ การศึกษาต่อ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรมและประชุม/สัมมนา การปฐมนิเทศงาน การอ่าน และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การผลิตผลงานทางวิชาการ การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ และการเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ

2. อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์สถานภาพของบรรณารักษ์ สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ ปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพ ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ และรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 สถานภาพของบรรณารักษ์ ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์มีวุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรีบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดสถาบันการศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี พ.ศ. 2535 แต่เมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ในด้านคุณสมบัติของผู้บริหารห้องสมุด/ผู้ปฏิบัติงานในระดับหัวหน้าฝ่าย ควรจะมีวุฒิต่ำปริญญาโท (ทบวงมหาวิทยาลัย 2544: 4) พบว่ามีเกณฑ์ต่ำกว่ามาตรฐาน อย่างไรก็ตาม เกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดสถาบันการศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาฯ ใช้มานานแล้วและขณะนี้มีการปรับปรุง ซึ่งมีแนวโน้มว่าเกณฑ์มาตรฐานด้านบุคลากรอาจเปลี่ยนไป

2.2 กิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วม พบว่ากิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วม ได้แก่ การอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษาดูงาน การประชุม/สัมมนา

ในด้านการอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง พบว่าบรรณารักษ์อ่านทุกวัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑาทวีรัตน์ ศราวณะวงศ์ (2534) พบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเคยอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากที่สุด และผลการวิจัยของสนธยา ไกรลาสสุวรรณ (2531) ที่พบว่าการพัฒนาบรรณารักษ์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย บรรณารักษ์และผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมด้วยการอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยของพาร์สัน (Parson 1988) พบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีความพึงพอใจรูปแบบการอ่านมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการอ่านเป็นกิจกรรมพัฒนาความรู้ด้วยตนเอง อันเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทางวิชาชีพ การอ่านของบรรณารักษ์อาจเป็นการอ่านในวิชาชีพ การอ่านในสาขาวิชาอื่นและการอ่านโดยทั่วไป (ชุตินาถัจฉานันท์ 2541: 229) การอ่านมีความสะดวกและสามารถยืดหยุ่นตามสภาพความพร้อม บรรณารักษ์จึงสามารถอ่านได้ทุกที่ ทุกเวลา เมื่อมีเวลาว่างจากภาระงานประจำและสื่อที่บรรณารักษ์ใช้เป็นประจำคือ วารสาร เนื่องจากวารสารนำเสนอบทความทางวิชาการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ/วิชาชีพใหม่ ๆ ทำให้บรรณารักษ์ติดตามข่าวสารความก้าวหน้าทางวิชาชีพได้อย่างรวดเร็วและทันสมัย ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าบรรณารักษ์สนใจที่จะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและพัฒนาทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ

การศึกษาดูงาน เป็นการศึกษาดูงานในประเทศ ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ (2538) ชัตติยา ทองทา (2543) และอุษณีย์ ศุขสุทธิ (2543) ที่พบว่ากิจกรรมที่บรรณารักษ์เคยเข้าร่วมคือ การศึกษาดูงานภายในประเทศ ใช้เวลาระยะเวลา 1 วัน หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัตติยา ทองทา (2543) พบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ศึกษาดูงาน ระยะเวลา 1-2 วัน หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย และลักษณะการศึกษาดูงานเป็นส่วนหนึ่งของการประชุม/สัมมนา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานที่จัดประชุม/สัมมนา นิยมจัดการศึกษาดูงานเป็นส่วนหนึ่งของการประชุม/สัมมนา นอกจากนี้การศึกษาดูงานเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ตรงให้กับบุคลากรได้พบเห็นของจริง สังเกตการณ์การปฏิบัติงานจริงในหน่วยงานที่พัฒนาแล้วทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้งได้มีโอกาสเปลี่ยนบรรยากาศสังสรรค์กับผู้ร่วมวิชาชีพหรือผู้ปฏิบัติงาน อันจะเป็นประโยชน์นำมาใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

การประชุม/สัมมนา บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ประชุม/สัมมนา ในหัวข้อ วิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สอดคล้องกับผลการวิจัยของสนธยา ไกรลาสสุวรรณ (2531) และชัตติยา ทองทา (2543) ที่พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเข้าร่วมประชุม/สัมมนาในหัวข้อ วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยมีสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ เป็นผู้จัดประชุม/สัมมนา สอดคล้องกับความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ ในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แต่ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของวรรณ นาคเพชรพูล (2534) ซึ่งพบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสัมมนาทางวิชาการของบุคลากรในวิทยาลัยอาชีวศึกษากลุ่มภาคใต้ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานวิจัยของวรรณ นาคเพชรพูล ศึกษาบุคลากรทั้งหมด ไม่ใช่เฉพาะกลุ่มบรรณารักษ์ นอกจากนี้ยังเฉพาะกลุ่มภาคใต้ และเป็นผลการวิจัยที่ทำมานานแล้ว บริบทของสังคมและองค์กรเปลี่ยนแปลง ข้อมูลจึงเปลี่ยนแปลงไป

2.3 กิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วม พบว่า ได้แก่ การปฐมนิเทศงาน การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการและการศึกษาต่อ ด้านการปฐมนิเทศงาน ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมปฐมนิเทศในระดับน้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของอรพินทร์ กุลประภา (2524) และวรรณ นาคเพชรพูล (2534) พบว่าบุคลากรสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมการปฐมนิเทศงานในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดปฐมนิเทศในภาพรวม ในครั้งแรกที่ปฏิบัติงาน เน้นภารกิจของครูซึ่งมีหน้าที่หลักในการสอนมากกว่าการปฐมนิเทศงานเฉพาะด้าน เนื่องจากบรรณารักษ์บรรจุในตำแหน่งครู

การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมการเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการในระดับน้อย และเป็นวิทยากรบรรยายในหัวข้อเชิงปฏิบัติมากกว่าเชิงวิชาการ สอดคล้องกับข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลที่พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีการศึกษาต่อเพียงร้อยละ 13.52 ทั้งนี้การเป็นวิทยากรวิชาการ จะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญสูง

การศึกษาต่อ ผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์ศึกษาต่อ จำนวนน้อย สอดคล้องกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขาดผู้ปฏิบัติงานแทน ต่างจากผลการวิจัยของวลัยลักษณ์ นนท์มะลิ (2531) สนธยา ไกรลาสสุวรรณ (2531) คณิง บัวพูล (2536) ชัตติยา ทองทา (2543) ที่พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากศึกษาต่อระดับ

ปริญญาโทสาขาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ แต่เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีโครงการ/แผนงาน จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2548 : 1) การศึกษาต่อจึงเป็นกิจกรรมจำเป็นของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาตนเองตามเกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่กำหนดไว้ว่า คุณสมบัติของผู้บริหารห้องสมุด/ผู้ปฏิบัติงานในระดับหัวหน้าฝ่าย ต้องมีวุฒิต่ำปริญญาโท (มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา 2544: 4)

2.4 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์ประสบปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขาดผู้ปฏิบัติงานแทน สอดคล้องกับผลการวิจัยของอรพินทร์ กุลประภา (2524) .และอุษณีย์ ศุขสุทธิ (2543) ที่พบว่า ปัญหาการพัฒนาคูณการของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาคือขาดผู้ปฏิบัติงานแทน นอกจากนี้ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว มิได้เป็นปัญหาและอุปสรรคเฉพาะบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เท่านั้น แต่ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ดังผลการวิจัยของวลัยลักษณ์ นนทมะลิ (2531) ที่พบว่า อุปสรรคในการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยคือ ขาดผู้ปฏิบัติงานแทน จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคการขาดผู้ปฏิบัติงานแทน เป็นปัญหาสำคัญในการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

2.5 กิจกรรมที่บรรณารักษ์ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพในระดับมากได้แก่ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม การประชุมสัมมนา

การศึกษาดูงาน ผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ โดยการศึกษาดูงานในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์ (2531) มลิวลัย ประดิษฐ์ธีระ (2538) และชัตติยา ทองทา (2543) ที่พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่สุด ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคูณการคือ การศึกษาดูงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การศึกษาดูงานเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ตรง รวมทั้งได้มีโอกาสเปลี่ยนบรรยากาศ สัมผัสกับผู้ร่วมวิชาชีพหรือผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นประโยชน์นำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น (ชุติมา สัจจามันท์ 2541 : 236)

การฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพโดยการฝึกอบรมในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของวลัยลักษณ์ นนทมะลิ (2531) เฉลิมศักดิ์ ชูบวา (2541) ศุภรชตรา แสนวา (2542) และชัตติยา ทองทา (2543) ที่พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีความต้องการพัฒนาทางวิชาชีพด้วยการฝึกอบรม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของรังสี สังฆพรหม (2535) อุษณีย์ ศุขสุทธิ (2543) ที่พบว่า บุคลากรสถาบันการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความต้องการฝึกอบรม ทั้งนี้เป็นเพราะการฝึกอบรมมุ่งเน้นการพัฒนาหรือฝึกฝนบุคลากรให้เรียนรู้ มีความชำนาญขึ้น โดยมุ่งให้เรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะในช่วงระยะเวลาที่กำหนด

การประชุม/สัมมนา ผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพโดยการประชุม/สัมมนาในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสนธยา ไกรลาส สุวรรณ (2531) และคณิง บัวพุด (2536) พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีความต้องการพัฒนาวิชาชีพ โดยการประชุม/สัมมนาในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประชุม/สัมมนา เป็นการรวมกลุ่มปรึกษาหารือในเรื่องที่กำหนด หรือเป็นการประชุมของบุคคลกลุ่มหนึ่งที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันและเพื่อเปิดโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็น ซึ่งจะไปสู่การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

2.5.1 หัวข้อที่บรรณารักษ์ต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า หัวข้อที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการการพัฒนาวิชาชีพคือ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โปรแกรมสำเร็จรูปและอินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในวิชาชีพและห้องสมุด ซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาเป็นห้องสมุดอัตโนมัติ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านปฏิรูปการเรียนรู้ โดยการให้ครู สอนแบบเน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รวมทั้งการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 (2547: 1) และยังสอดคล้องกับเหตุผลที่บรรณารักษ์ระบุว่าต้องการพัฒนาทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ คือการนำมาใช้ปรับปรุงและพัฒนางาน

2.5.2 เหตุผลที่บรรณารักษ์ต้องการพัฒนาทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงและพัฒนางาน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวลัยลักษณ์ นนทมะลิ (2531) และชัตติยา ทองทา (2543)

พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องการกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ เพื่อนำความรู้ ข้อคิดเห็น และประสบการณ์ใหม่ ๆ มาปรับปรุงและพัฒนางาน เพื่อให้ทันสมัยกับความก้าวหน้าทางวิชาชีพ แสดงให้เห็นว่าบรรณารักษ์มีความสนใจที่จะพัฒนางาน และพัฒนาองค์กรไปสู่เกณฑ์มาตรฐาน จึงต้องการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงในวิชาชีพ และพัฒนาความรู้ ความสามารถ ให้เป็นบุคคลทันสมัยที่เข้าใจความรู้และทักษะใหม่ ๆ ในวิชาชีพ ของตนเอง (Pastine and Kacena 1995: 524-536)

2.5.3 หน่วยงานที่บรรณารักษ์ต้องการให้จัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ

ผลการวิจัยพบว่าหน่วยงานที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการให้จัดกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพคือ สถาบันการศึกษาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ สอดคล้องกับภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา ในการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการ ทำนุ บำรุง ศิลปวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2548: 1) นอกจากนี้ สถาบันการศึกษา ยังเป็นแหล่งรวมบุคลากรที่มีความรู้ทางวิชาชีพโดยตรง และมีการจัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างแพร่หลายและต่อเนื่อง

หน่วยงานได้แก่ สมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ของประเทศไทยคือ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ มีวัตถุประสงค์หลักคือ ส่งเสริมสถานภาพของผู้ประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ ให้ก้าวหน้ามั่นคง และส่งเสริมการศึกษา เผยแพร่วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ 2548: 1) นอกจากนี้สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ ยังมีชมรมในสังกัด เช่น ชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี เป็นการรวมตัวของกลุ่มบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราขมมงคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างสมาชิก แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์และจัดกิจกรรมเพิ่มพูนความรู้แก่สมาชิกเช่น การฝึกอบรม การบรรยาย/อภิปราย เป็นต้น (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ ม.ป.ป.) ส่วนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีนโยบายของกระทรวงในด้านพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2548: 1) จึงสอดคล้องและสามารถตอบสนองความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์

2.5.4 สถานที่ที่บรรณารักษ์ต้องการให้จัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ

ผลการวิจัยพบว่าสถานที่ที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการให้จัดกิจกรรมทางวิชาชีพคือ จังหวัดใหญ่ ๆ ในภูมิภาคของประเทศ และกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับผลการวิจัยของสนธยา ไกรลาส - สุวรรณ (2531) พบว่า บรรณารักษ์มีความคิดเห็นว่าสถานที่ที่จัดกิจกรรมควรจัดใน กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกรุงเทพมหานครและจังหวัดใหญ่ มีความสะดวกในการคมนาคม และเป็นที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพโดยตรง และเป็นที่ตั้งของห้องสมุดขนาดใหญ่และทันสมัย จึงมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมทางวิชาชีพ

2.5.5 ความต้องการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้

ในการพัฒนาทางวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทางวิชาชีพในรูปการเรียนการสอนออนไลน์ สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าบรรณารักษ์ประสบปัญหาขาดผู้ปฏิบัติงานแทน และพัฒนาทางวิชาชีพทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้วยการให้เว็บไซต์ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยเว็บไซต์ที่ใช้เป็นประจำคือ www.google.co.th และเว็บไซต์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในด้านปฏิรูปการเรียนรู้ โดยครูสอนแบบเน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2546: 13) การเรียนการสอนออนไลน์ช่วยให้ผู้เรียนไม่ละทิ้งงานประจำ เป็นการขยายโอกาสทางการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เมื่อใดก็ได้ไม่มีข้อจำกัดของเวลา (ถนอมพร เลหาจรัสแสง 2548: 1)

2.6 รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่นำเสนอมีความเหมาะสมสำหรับบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เนื่องจากพัฒนาขึ้นจากการบริทัศน์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยที่พบเกี่ยวกับสถานภาพของบรรณารักษ์ สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ ปัญหาและอุปสรรค และความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ โดยผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ และอาชีวศึกษา ทั้งจากองค์กรห้องสมุด สถาบันการศึกษابรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสมาคมวิชาชีพ จึงมีความเหมาะสม และนำไปประยุกต์ใช้

รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่ผู้วิจัยนำเสนอสอดคล้องกับความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยกเว้นประเด็นการศึกษาต่อที่บรรณารักษ์มีความต้องการในลำดับที่ 7 แต่

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรเน้นการศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขา บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์ ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีโครงการ/แผนงาน จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2548: 1) บรรณารักษ์จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ตามเกณฑ์ มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (2544: 13) ซึ่งกำหนดไว้ว่า คุณสมบัติของผู้บริหาร ห้องสมุด/ผู้ปฏิบัติงานในระดับหัวหน้าฝ่าย ควรมีวุฒิต่ำปริญญาโท ดังนั้นการศึกษาต่อจึง เป็นความจำเป็นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ จากผลการวิจัยที่พบ การอภิปรายผล รูปแบบกิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพที่น่าเสนอ มีประเด็นสำคัญที่เป็นข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่การ พัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา ดังนี้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา เนื่องจากบทบาทของบรรณารักษ์ต้องเปลี่ยนแปลงไปตาม บริบทของสังคม การเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพและยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา ซึ่งกำหนดโครงการ/แผนงาน จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยี หรือสาย ปฏิบัติ ดังนั้นห้องสมุดจึงต้องพัฒนาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่สูงขึ้นคือห้องสมุดระดับ สถาบันอุดมศึกษา บรรณารักษ์มีความจำเป็นต้องพัฒนาทางวิชาชีพในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะ การศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนวุฒิการศึกษาให้มีวุฒิสูงขึ้นไปถึงระดับปริญญาโท เพื่อให้เป็นไปตาม เกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารสถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาการอาชีวศึกษา และ เนื่องจากห้องสมุดคือองค์ประกอบสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารทุกระดับจึง ควรมีแนวทางพัฒนามูลากรดังนี้

1) กำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนามูลากร ตามรูปแบบกิจกรรม การพัฒนาทางวิชาชีพที่น่าเสนอ และจัดสรรงบประมาณ รองรับแผนพัฒนามูลากรกลุ่ม บรรณารักษ์ทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อสร้างเสริมคุณวุฒิ

2) วางแผนอัตรากำลังบุคลากร ให้มีตำแหน่งบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดโดยตรง มีคุณสมบัติและจำนวนตามเกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

3.1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันการศึกษาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ สมาคมวิชาชีพและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

1) พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ ในรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้บรรณารักษ์ที่มีปัญหาและอุปสรรคคือ ขาดผู้ปฏิบัติงานแทน สามารถศึกษาต่อได้โดยไม่ละทิ้งงานประจำ และยังเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบรรณารักษ์ได้อีกทางหนึ่ง

2) จัดหลักสูตรระยะสั้น สถาบันการศึกษาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ สมาคมวิชาชีพและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ควรจัดหลักสูตรระยะสั้นในหัวข้อที่หลากหลาย และทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพ และสังคม โดยเน้นเนื้อหาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยจัดในเมืองใหญ่ ๆ ทุกภูมิภาคของประเทศ

3) ประชาสัมพันธ์เชิงรุก สถาบันการศึกษาบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ สมาคมวิชาชีพและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ควรประชาสัมพันธ์กิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพผ่านสื่อต่างๆ หลายช่องทางและถึงตัวบรรณารักษ์โดยตรง จากผลการวิจัยพบว่า การไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร เป็นปัญหาและอุปสรรคหัวข้อหนึ่งของการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

3.2.1. ศึกษาการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์เฉพาะกิจกรรม เช่น การศึกษาต่อ การศึกษาดูงาน เป็นต้น

3.2.2. ศึกษาการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ในรูปแบบออนไลน์ เช่น การเรียนการสอนออนไลน์ การประชุมทางไกล เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร *รู้จักไอซีที* (ออนไลน์) ค้นคืนวันที่ 30 มิถุนายน 2548 จาก <http://www.mict.go.th>
- กระทรวงศึกษาธิการ *นโยบายและกระบวนการทำงานเพื่อปฏิรูปการศึกษา* (ออนไลน์) ค้นคืนวันที่ 28 ธันวาคม 2546 จาก <http://www.moe.go.th/main2/article-jaroon1.html>
- _____ *แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา (พ.ศ.2547-2549)* (ออนไลน์) ค้นคืนวันที่ 12 กันยายน 2547 จาก www.moe.go.th/webpdit/webit/ict2546.html
- กุลธิดา ท้วมสุข (2541) "บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ : บทบาทที่เปลี่ยนแปลง" *มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์* 16,1 (พฤษภาคม-ตุลาคม): 71-82
- ชัตติยา ทองทา (2543) "ความต้องการกิจกรรมการพัฒนาคู่มือของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน" *วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- ครรชิต มาลัยวงศ์ (2540) "ยุทธศาสตร์การพัฒนห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์" ใน *รายงานการสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 15 เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนเพื่อความเป็นเลิศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา* วันที่ 26-28 พฤศจิกายน 2540 โรงแรมโฆษะ ขอนแก่น สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หน้า 30-31
- คณิง บัวพูล (2536) "ความเหมาะสมของวิธีการพัฒนารับรองห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย" *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์* (ออนไลน์) สาระสังเขป ค้นคืนวันที่ 11 พฤศจิกายน 2546 จาก http://thesis.tiac.or.th/result2t_with_AB.asp
- จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์ (2534) "ความต้องการการพัฒนวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน" *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*
- _____ (2536) "การพัฒนาตนเองของบรรณารักษ์" *บรรณารักษศาสตร์ ม.ช.* 11, 3 (สิงหาคม): 1-5

- จรรยาภรณ์ จิตติพรหม (2546) "แนวโน้มการจัดบริการห้องสมุดในทศวรรษหน้าของสถานศึกษา ประเภทอาชีวศึกษา" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิตสาขารวมมหาบัณฑิต (การบริหารอาชีวศึกษา) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- เฉลิมศักดิ์ ชูปวา (2541) "แนวทางพัฒนาศักยภาพของบุคลากรช่างงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยสวนภูมิภาค" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ออนไลน์) สาระสังเขป ค้นคืนวันที่ 11 พฤศจิกายน 2546 จาก http://thesis.tiac.or.th/result2t_with_AB.asp
- ชัยยันต์ พงษ์ไทย (2548) "บทบาทของการจัดการความรู้ต่อวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์" ใน การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2548 และการประชุมวิชาการเรื่องยุทธศาสตร์การจ้ดองค์ความรู้ในห้องสมุด วันที่ 21-24 พฤศจิกายน 2548 โรงแรมทาวน์ อิน ทาวน์ กรุงเทพมหานคร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ หน้า 50-51
- ชุติมา สัจจามันท์ (2541) "การศึกษาต่อเนื่องสำหรับนักสารนิเทศ" ใน เอกสารประกอบ การสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพสารนิเทศศาสตร์ หน่วยที่ 5 (ฉบับปรับปรุง1/2541) หน้า 207-239 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์
- _____ (2545) "การพัฒนาบุคลากรสารนิเทศ" ใน ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการชั้นสูง สำหรับสถาบันบริการสารนิเทศ หน่วยที่ 5 หน้า 169-175 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์
- _____ (2546) "ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับผลกระทบของสื่อดิจิทัลต่อวิชาชีพสารนิเทศ นักสารนิเทศและการจัดการสารนิเทศ" ใน ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาการจัดการสารนิเทศ หน่วยที่ 3 หน้า 89-92 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์
- ชูชัย สมितिไกร (2544) การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รัฐติมา หิรัญเวชยางกูร (2543) "คุณสมบัติของบรรณารักษะระบบในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาล" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศาสตร์ (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- ฐีระ ประवालพฤกษ์ (2544) *การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม* กรุงเทพมหานคร หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานสถาบันราชภัฏ
- ถนอมพร เลหาจรัสแสง (2548) *ความหมายของE-learning (ออนไลน์)* ค้นคืนวันที่ 13 มิถุนายน 2548 จาก <http://www.stjohn.ac.th/training/2003/elearning>
- ทพวงมหาวิทยาลัย (2544) "ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2544" ประกาศ ณ วันที่ 14 สิงหาคม 2544 (อัดสำเนา)
- เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง (2542) "ความต้องการศึกษาต่อเนื่องของครูบรรณารักษ์ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2546) "การแปลผลข้อมูลเชิงปริมาณ ใน วิทยานิพนธ์ทางสารสนเทศศาสตร์" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาวิทยานิพนธ์ 3* หน่วยที่ 12 หน้า 38 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาศิลปศาสตร์
- พรทิพย์ ว่องสรรพการ (2548) "การพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ในสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (การบริหารสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2540) *ภาวะผู้นำ* กรุงเทพมหานคร ธรรมสภา
- "พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542" กระทรวงศึกษาธิการ (2542) กรุงเทพมหานคร
- พวา พันธุ์เมฆา (2546) "การสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ทางสารสนเทศศาสตร์" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาวิทยานิพนธ์ 2* หน่วยที่ 6 หน้า 30 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์
- พัฒนา สุขประเสริฐ (2540) *กลยุทธ์ในการฝึกอบรม* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พิมพ์วิภา ไพเปรมสมิทธิ์ (2544) "การพัฒนาวิชาชีพ" ใน *การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2544 และประชุมวิชาการเรื่องการปฏิรูปห้องสมุดเพื่อการศึกษายุคใหม่* วันที่ 10-14 ธันวาคม 2544 โรงแรมบางกอกพาเลส กรุงเทพมหานคร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ หน้า 22
- มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ (2538) "การวางแผนพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา" วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- มาลี วิชญกุล (2525) "ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรใน
วิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รังสี สังฆพรหม (2535) "การศึกษาความต้องการพัฒนาวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน
อาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารอาชีวศึกษา) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
(ออนไลน์) สาระสังเขป ค้นคืนวันที่ 30 ธันวาคม 2546 จาก
<http://thesis.tiac.or.th/resuet2t-rith-AB.asp>
- ลำปาง แม่นมาตย์ (2541) "เส้นทางสู่อาชีพของนักสารสนเทศในอนาคต" *บรรณารักษศาสตร์
และสารนิเทศศาสตร์ ม.ช.* 16,2 (พฤษภาคม): 4-5
- วรรณ นาคเพชรพล (2534) "สภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรในวิทยาลัยกลุ่มอาชีวศึกษา
ภาคใต้สังกัดกรมอาชีวศึกษา" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการ
ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ออนไลน์) สาระสังเขป ค้นคืนวันที่
11 พฤศจิกายน 2546 จาก http://thesis.tiac.or.th/result2t_with_AB.asp
- วลัยลักษณ์ นนทมะลิ (2531) "ความต้องการในการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุด
มหาวิทยาลัย" วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และ
สารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วัลลภา จันทรี (2532) "ปัญหาการผลิตผลงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ สถาบันและศูนย์
ทางวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัย" วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิจิตร อาวะกุล (2540) *การฝึกอบรม* กรุงเทพมหานคร ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศุภรชตรา แสนวา (2542) "การเรียนรู้คอมพิวเตอร์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
ของรัฐ" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และ
สารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สนธยา ไกรลาสสุวรรณ (2531) "การศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์และผู้บริหารที่มีต่อ
รูปแบบการพัฒนาบรรณารักษ์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย" วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สมศรี มัชฌิมเศรษฐี (2538) "การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อาจารย์เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทพณิชยกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (การบริหารอาชีวศึกษา) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง (ออนไลน์) สาระสังเขป ค้นคืนวันที่ 30 ธันวาคม 2546 จาก

http://thesis.tiac.or.th/result2t_with_AB.asp

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ (2535) "ประกาศสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยเรื่องมาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี พ.ศ.2535" ประกาศ ณ วันที่ 7 พฤศจิกายน 2535

_____. (2546) "จรรยาบรรณบรรณารักษ์" ใน การประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี 2546 และประชุมวิชาการ เรื่อง การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดสมบูรณ์แบบ วันที่ 15-18 ธันวาคม โรงแรมแอมบาสเดอร์ กรุงเทพมหานคร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ หน้า 32

_____. (ม.ป.ป.) "ชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี" (อัดสำเนา)

_____. (2548) "ประวัติสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย" (ออนไลน์) ค้นคืนวันที่ 3 มกราคม 2548 จาก <http://tta.or.th>

สรัญญา รุจิเรจเรืองรอง (2537) "รูปแบบการเรียนรู้ของบรรณารักษ์บริการตอบคำถามห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับความต้องการกิจกรรมฝึกอบรม" วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2546) "การนำนโยบายรัฐบาลและปัญหาปฏิรูปการศึกษามุ่งสู่การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารการอาชีวศึกษา" เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง พัฒนายุทธศาสตร์การอาชีวศึกษา : สู่วิชาชีพ วันที่ 2-4 ตุลาคม 2546 โรงแรมบางกอกพาเลส กรุงเทพมหานคร หน้า 1-13

_____. (2548) "ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา" (ออนไลน์) ค้นคืน 30 มิถุนายน 2548 จาก <http://www.vec.go.th>

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2548) "อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสกอ." ค้นคืนวันที่ 13 มิถุนายน 2548 จาก <http://www.mua.go.th/org.orgjob.php>

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (2544) "ความหมายและความสำคัญของตัวบ่งชี้สมรรถนะสำคัญ การประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับสถาบันอุดมศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี" ใน การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2544 และประชุมวิชาการ เรื่องการปฏิรูปห้องสมุดเพื่อการศึกษายุคใหม่ วันที่ 10-14 ธันวาคม 2544 โรงแรม บางกอกพาเลส กรุงเทพมหานคร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ หน้า 91
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548) มาตรฐานการศึกษาไทย กรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ
- สิริพันธ์ เดชพลกรัง ฐะปะนีย์ เทพญา และ ผลิวัลย์ รongสวัสดิ์ (2543) "การสำรวจความต้องการ การศึกษาต่อของบรรณารักษ์ใน 14 จังหวัดภาคใต้" สงขลานครินทร์ ฉบับ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 6,2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) : 163-170
- สุกัญญา มกฎอรฤติ (2542) ห้องสมุดในอนาคต : บทบาทบรรณารักษ์กับเทคโนโลยี กรุงเทพมหานคร Sum System Company
- สุพจน์ ศรีสัตย์ และคนอื่น ๆ (2547) "การประชุมทางไกล" (ออนไลน์) ค้นคืนวันที่ 20 มิถุนายน 2547 จาก <http://www.geocities.com/phot23/teleconference.htm>
- อภัย ประกอบผล (2541) "ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา" ใน การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2544 และการประชุมเชิงวิชาการเรื่องห้องสมุดใน กระแสแห่งการปรับเปลี่ยน วันที่ 27-29 พฤศจิกายน 2541 หอประชุมโรงเรียนสตรีวิทยา กรุงเทพมหานคร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ หน้า 52-54
- อรพินทร์ กุลประภา (2524) "การพัฒนาบุคลากรในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในเขต กรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ออนไลน์) สาระสังเขป ค้นคืนวันที่ 11 พฤศจิกายน 2546 จาก http://thesis.tiac.or.th/result2t_with_AB.asp
- อุษณีย์ สุขสุทธิ (2543) "การศึกษาการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาดังกล่าว อชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538) การบริหาร : ทักษะและปฏิบัติ กรุงเทพมหานคร สุขภาพจิต

- Association of College and Research Libraries. (2005). "ACRL Statement on Professional Development." (Online) Retrieved January 28, 2005, from <http://www.ala.org/acrl>
- Bryant, Sue Lacey. (1995). *Personal Professional Development and the Solo Library*. London : Library Association Publishing.
- Chumchit Saechan. (2001). The Continuing Education Needs of Academic Librarians in the South of Thailand. DA Simmons College. Abstract Online. Retrieved July 5, 2005, from <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/3015906>
- Desmarais, Norman. (2004). "What is the CD-Rom Librarian?." (Online) Retrieved December 10, 2004, from <http://www.cd-info.com/CDIC/history/Librarian.htm>
- Havenner, Michael and Stolt, William A. (1994). "The Professional Development Activities : Does Institutional Support Make a Difference?" *College and Research Libraries* 55, 1 (January) : 25-36.
- Leap, Terry L and Crino, Michael D. (1993). *Personnel Human Resource Management*. 2 nd.ed. New York: Macmillan.
- Parson, Lethiel Carol. (1988). "Continuing Professional Education of Academic Librarians in Massachusetts : Practices, Perceptions and Preferences." Abstracts Online. Retrieved July 5, 2005, from <http://www.lib.umi.com/Dissertations/fullcit/8821416>
- "Pennsylvania State University Libraries : Promotion and Tenure Cruteria." (2004). (Online) Retrieved November, 25, 2004 from <http://www.libraries.psu.edu/pubinfo/tenure.htm>
- Reichel, Mary (2001). "ACRL : The Learning Community for Excellence in Academic Libraries : the Presidential Theme for the Coming Year." *College & Research Library News*. 62, 8 (September) : 818-821. (Online) Retrieved July 1, 2005 from <http://hwilsonweb.com>
- Xu, Hong. (1996). "The Impact Automation on Job Requirement and Qualification for Catalogers and Reference Librarians In Academic Libraries." *Library Resource & Technical Service*. 40, 1 (January) : 9-31.

Zhou, Yuan. (1994). "Analysis of Trend in Demand for Computer Related Skills for Academic Librarians form 1974-1994." *College and Research Libraries* . 57, 3 (May) : 259-272.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

- ชื่อ** ดร.นงเยาว์ เปรมกมลเนตร

วุฒิการศึกษา อ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Ph.D (Information and Library Studies)
Curtin University of Technology, Australia

ตำแหน่ง นักวิจัย ศูนย์นวัตกรรมนโยบาย สำนักวิจัยและบริการ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
หัวหน้าโครงการพัฒนาความรู้ในรูปแบบดิจิทัล ภายใต้โครงการ
ศูนย์กลางความรู้แห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสาร

ความเชี่ยวชาญ การพัฒนาทางวิชาชีบบรรณารักษศาสตร์
- ชื่อ** อาจารย์พิบูลศิลป์ วัฒนพงษ์

วุฒิการศึกษา อ.บ. (อังกฤษ ประวัติศาสตร์ และบรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่ง บรรณารักษ์เชี่ยวชาญ ระดับ 9
ผู้อำนวยการหอจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
อดีตผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความเชี่ยวชาญ การบริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย
- ชื่อ** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์วิภา ไพ เปรมสมิทธิ์

วุฒิการศึกษา อ.บ. (เกียรตินิยม) (ประวัติศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อ.ม. (ประวัติศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
M.S. (Library and Information Science) Simmons College, U.S.A.
D.A. (Library and Information Science) Simmons College, U.S.A.

- ตำแหน่ง** ผู้อำนวยการสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ความเชี่ยวชาญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 การบริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย
 การพัฒนาทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์
4. **ชื่อ** ดร.สมภพ สุวรรณรัฐ
วุฒิการศึกษา วท.บ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 วท.ม. (เคมี) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 ศศ.ด. (อาชีวศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ตำแหน่ง** ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคกลาง
ความเชี่ยวชาญ การบริหารอาชีวศึกษา
5. **ชื่อ** ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวดี วิเศษฐพันธ์
วุฒิการศึกษา อ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ตำแหน่ง** ข้าราชการบำนาญ
 เลขานุการวิชาการ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
 อดีตประธานชมรมห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและ
 เทคโนโลยี
- ความเชี่ยวชาญ** การบริหารสมาคมวิชาชีพ และชมรมวิชาชีพ

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์

ที่ ศธ 0522.15(1)/ 1๐2

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

3 พฤษภาคม 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันการศึกษา

เนื่องด้วย นางสาวสุธีรา วงศ์พุมิ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพของ บรรณารักษ์ สถาบันการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากบรรณารักษ์สถาบันการศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชำนาญ เชาวกีรติพงศ์)

รักษาราชการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์

สาขาวิชาศิลปศาสตร์

โทรศัพท์ 0-2504-8516-7

โทรสาร 0-2503-3564

วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิษณุโลก

ถ.พิษณุโลก - บึงพระ

อ.เมือง จ.พิษณุโลก

10 พฤษภาคม 2547

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน บรรณารักษ์

ด้วยข้าพเจ้านางสาวสุธีรา วงศ์พุมิ อาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิษณุโลก กำลังศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ขณะนี้อยู่ในระหว่างรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยเรื่อง " การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา " โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพ สภาพการพัฒนา ปัญหาและอุปสรรค ความต้องการในการพัฒนาทางวิชาชีพ และรูปแบบของการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมของบรรณารักษ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนพัฒนาบุคลากรกลุ่มบรรณารักษ์ให้มีความรู้ ความสามารถและศักยภาพในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในวงการศึกษา โดยเฉพาะการอาชีวศึกษา และเป็นแนวทางสำหรับบรรณารักษ์ในการพัฒนาทางวิชาชีพของตนในรูปแบบที่เหมาะสม อันจะนำไปสู่การพัฒนาห้องสมุดในสถานศึกษาโดยรวม

ข้าพเจ้าใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามที่แนบมานี้ด้วย ข้อมูลจากคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้ และจะนำมาใช้เพื่อการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น และขอความกรุณาส่งคืนภายในวันที่ 27 พฤษภาคม 2547 ซึ่งได้แนบที่อยู่และตราไปรษณียากรมาพร้อมนี้ด้วยแล้ว ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุธีรา วงศ์พุมิ)

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์

แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์
เรื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล

กรุณาวางกลมรอบหัวข้อคำตอบที่ท่านต้องการและเติมคำในช่องว่างที่ได้กำหนดให้

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. อายุ 1) 21 – 25 ปี 2) 26 – 30 ปี 3) 31 – 35 ปี
 4) 36 – 40 ปี 5) 41 – 50 ปี 6) 51 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด
 - 1)ปริญญาตรี บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์
 - 2)ปริญญาโท บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์
 - 3)ปริญญาโท สาขาอื่น (โปรดระบุ).....
4. ตำแหน่งงานในปัจจุบัน อาจารย์.....ระดับ..... อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. ประสบการณ์การทำงานที่ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.....ปี
6. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานห้องสมุด
 - 1) 1 – 5 ปี 2) 6 – 10 ปี 3) 11 – 15 ปี
 - 4) 16 – 20 ปี 5) 20 ปีขึ้นไป
7. งานที่รับผิดชอบ
 - 7.1 งานสอน
 - 1) วิชาห้องสมุดกับการรู้สารสนเทศ
 - 2) วิชาอื่น (โปรดระบุ)
 - 7.2 งานห้องสมุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 1) งานห้องสมุดทุกงาน
 - 2) งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด
 - 3) งานบริการห้องสมุด
 - 4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

7.3 งานบริหาร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1) หัวหน้างานห้องสมุด	2) ผู้ช่วยหัวหน้างานห้องสมุด
3) หัวหน้าแผนกวิชา	4) หัวหน้าคณะวิชา
5) อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ

ในช่วงระยะเวลาสามปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2544 – 2546) ท่านได้พัฒนาทางวิชาชีพของตนเองในรูปแบบต่อไปนี้ หรือไม่อย่างไร โปรดระบุ พร้อมรายละเอียดของการพัฒนาวิชาชีพแต่ละรูปแบบ โดยท่านสามารถเขียนเพิ่มเติมลงบนกระดาษอื่นได้ หากเนื้อที่ที่เว้นไว้ไม่เพียงพอ

1. การศึกษาต่อ

- 1) เคย 2) ไม่เคย

ถ้า เคย โปรดระบุรายละเอียด

- 1.1 ระดับการศึกษา 1)ปริญญาโท 2) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

- 1.2 สาขา 1) บรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์
2) สาขาอื่น โปรดระบุ.....

1.3 สถาบัน.....

- 1.4 ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย 1) ตนเอง 2) หน่วยงานต้นสังกัด
3) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. การฝึกอบรม

- 1) เคย 2) ไม่เคย

ถ้า เคย จำนวน.....ครั้ง โปรดระบุรายละเอียด

2.1 ชื่อหลักสูตร.....

สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน

- ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย 1) ตนเอง 2) หน่วยงานต้นสังกัด
3) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2.2 ชื่อหลักสูตร.....

สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน

- ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย 1) ตนเอง 2) หน่วยงานต้นสังกัด
3) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2.3 ชื่อหลักสูตร.....
 สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน
 ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย 1) ตนเอง 2) หน่วยงานต้นสังกัด
 3) โปรดระบุ.....

2.4 ชื่อหลักสูตร.....
 สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน
 ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย 1) ตนเอง 2) หน่วยงานต้นสังกัด
 3) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. การประชุมสัมมนา

1) เคย 2) ไม่เคย

ถ้า เคย จำนวน.....ครั้ง โปรดระบุรายละเอียด

3.1 หัวข้อที่ท่านเข้าร่วมประชุมสัมมนา ชื่อ.....
 สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน
 ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย 1) ตนเอง 2) หน่วยงานต้นสังกัด
 3) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3.2 หัวข้อที่ท่านเข้าร่วมประชุมสัมมนา ชื่อ.....
 สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน
 ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย 1) ตนเอง 2) หน่วยงานต้นสังกัด
 3) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3.3 หัวข้อที่ท่านเข้าร่วมประชุมสัมมนา ชื่อ.....
 สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน
 ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย 1) ตนเอง 2) หน่วยงานต้นสังกัด
 3) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3.4 หัวข้อที่ท่านเข้าร่วมประชุมสัมมนา ชื่อ.....
 สถาบันที่จัด.....ระยะเวลา.....วัน
 ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย 1) ตนเอง 2) หน่วยงานต้นสังกัด
 3) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. การศึกษาดูงาน

- 1) เคย 2) ไม่เคย

ถ้า เคย จำนวน.....ครั้ง โปรดระบุรายละเอียด.

4.1 ลักษณะการศึกษาดูงาน

- 1) การศึกษาดูงานโดยตรง 2) เป็นส่วนหนึ่งของการประชุมสัมมนา/การฝึกอบรม
สถานที่ศึกษาดูงาน.....ระยะเวลา.....วัน

ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย 1) ตนเอง 2) หน่วยงานต้นสังกัด

3) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4.2 ลักษณะการศึกษาดูงาน

- 1) การศึกษาดูงานโดยตรง 2) เป็นส่วนหนึ่งของการประชุมสัมมนา/การฝึกอบรม
สถานที่ศึกษาดูงาน.....ระยะเวลา.....วัน

ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย 1) ตนเอง 2) หน่วยงานต้นสังกัด

3) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4.3 ลักษณะการศึกษาดูงาน

- 1) การศึกษาดูงานโดยตรง 2) เป็นส่วนหนึ่งของการประชุมสัมมนา/การฝึกอบรม
สถานที่ศึกษาดูงาน.....ระยะเวลา.....วัน

ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย 1) ตนเอง 2) หน่วยงานต้นสังกัด

3) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4.4 ลักษณะการศึกษาดูงาน

- 1). การศึกษาดูงานโดยตรง 2) เป็นส่วนหนึ่งของการประชุมสัมมนา/การฝึกอบรม
สถานที่ศึกษาดูงาน.....ระยะเวลา.....วัน

ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย 1) ตนเอง 2) หน่วยงานต้นสังกัด

3) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. การปฐมนิเทศงาน

ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมปฐมนิเทศงาน หรือไม่

- 1) เคย 2) ไม่เคย

ถ้า เคย โปรดระบุรายละเอียด

5.1 หัวข้อการปฐมนิเทศ.....

5.2 ระยะเวลา.....

6. การอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

- 1) เคย 2) ไม่เคย

ถ้า เคย โปรดระบุรายละเอียด

6.1 ความบ่อยครั้งในการอ่าน

- 1) ทุกวัน 2) ทุกสัปดาห์ 3) ทุกเดือน 4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6.2 สื่อที่ท่านอ่านเป็นประจำทั้งภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ โปรดระบุ

- 1) วารสารทางวิชาการ/วิชาชีพชื่อ.....
 2) Website ชื่อ
 3) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

7. การหมุนเวียนงาน

หน่วยงานของท่านมีการหมุนเวียนงานหรือไม่

- 1) มี ลักษณะการหมุนเวียนงานในหน่วยงานของท่านอย่างไร

- 1) ใกล้เคียงกับงานเดิม 2) แตกต่างไปจากเดิม 3) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

- 2) ไม่มี

8. การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ

ท่านเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ หรือไม่

- 1) เป็น 2) ไม่เป็น (กรุณาข้ามไปตอบคำถามข้อ 8.3)

8.1 ถ้า เป็น ท่านเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพใด

- 1) สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
 2) ชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีพศึกษาและเทคโนโลยี
 3) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

8.2 เหตุผลที่ท่านเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวในวงการวิชาชีพ
 2) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความคิดเห็นใหม่ ๆ
 3) เพื่อนำแนวคิดใหม่ ๆ มาปรับปรุงงาน
 4) เพื่อมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดกับเพื่อนร่วมอาชีพ
 5) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

8.3 ท่านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมวิชาการ/ชมรมวิชาชีพ โปรดระบุสาเหตุที่ท่าน
ไม่เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1) ไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร	2) ค่าสมาชิกแพง
3) มีปัญหาด้านการเงิน	4) ไม่ได้รับทราบข้อมูลจากสมาคมฯ
5) ข่าวสารต่าง ๆ ของสมาคมฯ ออกล่าช้า	6) อื่น ๆ โปรดระบุ

9. การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ

ท่านเป็นวิทยากรที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และหรือสารสนเทศศาสตร์
บ้างหรือไม่

- 1) เป็น 2) ไม่เป็น

ถ้า เป็น โปรดระบุรายละเอียด

9.1 หัวข้อการบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ.....

ผู้จัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

9.2 หัวข้อการบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ.....

ผู้จัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

9.3 หัวข้อการบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ.....

ผู้จัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

9.4 หัวข้อการบรรยาย/อภิปรายทางวิชาการ.....

ผู้จัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

10. การผลิตผลงานทางวิชาการ

ท่านมีผลงานทางวิชาการบ้างหรือไม่

- 1) มี 2) ไม่มี

ถ้า มี โปรดระบุรายละเอียด

1) เอกสารประกอบการสอน	2) ตำรา/หนังสือวิชาการ
3) บทความทางวิชาการ	4) งานวิจัย (ที่ไม่ใช่วิทยานิพนธ์)
5) สื่อการศึกษา เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	6) อื่น ๆ โปรดระบุ

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพ

ท่านมีปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพในประเด็นต่อไปนี้ระดับใด โปรดกา
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ปัญหาและอุปสรรค	ระดับของปัญหาและอุปสรรค				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การบริหารของสถาบันฯที่สังกัด					
1) ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุน					
2) ขาดผู้ปฏิบัติงานแทน					
3) ขาดงบประมาณ					
4) ขาดเทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง					
5) อื่นๆ โปรดระบุ.....					
2. ส่วนบุคคล					
1) ภาระงานประจำ					
2) ภาระครอบครัว					
3) ขาดแรงจูงใจ					
4) ไม่มีเวลา					
5) ขาดทักษะภาษาต่างประเทศ					
6) ปัญหาสุขภาพ					
7) ขาดเงินทุนสนับสนุน					
8) ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร					
9) อื่น ๆ โปรดระบุ.....					
3. หน่วยงานที่จัด					
1) หน่วยงานที่จัดไม่หลากหลาย					
2) หัวข้อที่จัดไม่สอดคล้องกับความต้องการ					
3) ระยะเวลาไม่เหมาะสม					
4) ค่าลงทะเบียนแพง					
5) สถานที่ไม่เหมาะสม					
6) อื่น ๆ โปรดระบุ.....					

ตอนที่ 4 ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ

ท่านต้องการพัฒนาวิชาชีพในรูปแบบใด โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความต้องการของท่าน

กิจกรรมพัฒนาทางวิชาชีพ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การศึกษาต่อ					
2. การฝึกอบรม					
3. การประชุมสัมมนา					
4. การศึกษาดูงาน					
5. การปฐมนิเทศงาน					
6. การอ่านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
7. การหมุนเวียนงาน					
8. การเป็นสมาชิกสมาคม ฯ					
9. การเป็นวิทยากรบรรยาย ฯ					
10. การผลิตผลงานวิชาการ					
11. อื่น ๆ โปรดระบุ.....					

1. หัวข้อที่ท่านต้องการพัฒนาทางวิชาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) การบริหารงานห้องสมุด
- 2) การบริการสารสนเทศ
- 3) ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ
- 4) การวิเคราะห์หมวดหมู่ และทำรายการสารสนเทศ
- 5) เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 6) อินเทอร์เน็ต
- 7) การจัดเก็บ/ค้นคืนสารสนเทศ
- 8) การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
- 9) คอมพิวเตอร์เบื้องต้น

- 10) คอมพิวเตอร์ขั้นสูง
 - 11) การตลาดงานสารสนเทศ
 - 12) การประชาสัมพันธ์
 - 13) การพัฒนาบุคลากร
 - 14) มนุษย์สัมพันธ์
 - 15) การสื่อสาร
 - 16) การเขียนผลงานทางวิชาการ
 - 17) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
2. เหตุผลที่ท่านต้องการพัฒนาทางวิชาชีพทางบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 1) การเพิ่มพูนวุฒิการศึกษา
 - 2) การเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะทางวิชาชีพ
 - 3) ความก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้น
 - 4) การนำมาใช้ปรับปรุงและพัฒนางาน
 - 5) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
3. ท่านต้องการให้หน่วยงานใดจัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 1) สถาบันการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์/สารนิเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์
 - 2) สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
 - 3) สำนักงานพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา
 - 4) สถาบันการอาชีวศึกษาต้นสังกัด
 - 5) วิทยาลัยต้นสังกัด
 - 6) ชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี
 - 7) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
 - 8) หน่วยงานของรัฐ
 - 9) หน่วยงานเอกชน โปรดระบุ.....
 - 10) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. สถานที่ที่ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ

- 1) ในจังหวัดที่ตั้งวิทยาลัยฯของท่าน
- 2) ในจังหวัดเครือข่ายสถาบันการอาชีวศึกษาที่สังกัด
- 3) ในกรุงเทพมหานคร
- 4) ในจังหวัดใหญ่ๆในทุกภูมิภาคของประเทศ
- 5) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. ท่านต้องการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทางวิชาชีพ

5.1 ต้องการ โปรดเลือกรูปแบบที่ท่านต้องการ

- 1) การเรียนการสอนออนไลน์ (e-learning)
- 2) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
- 3) การประชุม ฝึกรอบรรมทางไกล
- 4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5.2 ไม่ต้องการโปรดระบุ

เหตุผล.....
.....

6. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

โปรดระบุข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์
สถาบันการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ถ้ามี)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่ ศธ 0522.15/ 0 00 6

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

19 เมษายน 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์พิจารณารูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมของบรรณารักษ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวสุริยา วงศ์ภูมิ นักศึกษาหลักสูตรครุศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สถาบันการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ในการนี้ นักศึกษาได้นำผลของการศึกษามาจัดทำและนำเสนอในรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสมของบรรณารักษ์ สถาบันการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเสร็จแล้ว และใคร่ขอให้ท่านได้โปรดพิจารณาในรูปแบบกิจกรรมดังกล่าว เพื่อกรุณาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษาในการปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังรายละเอียดที่นักศึกษาแนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิตรา วีรุนินท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์

สาขาวิชาศิลปศาสตร์

โทรศัพท์ 0-2504-7777 กด 11

โทรสาร 0-2503-3564

แบบสอบถามความคิดเห็น

กิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์สถาบันการศึกษา สังกัดสอศ.

โปรดกาเครื่องหมาย \surd และโปรดระบุ

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรม ฯ โดยภาพรวมที่นำเสนอ

() เหมาะสมแล้ว

() ควรปรับปรุง () ควรตัดเติมกิจกรรม โปรดระบุ.....

() ควรเพิ่มกิจกรรม () การหมุนเวียนงาน

() การเป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายทาง วิชาการ

() การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ/ชมรมวิชาการ/

ชมรมวิชาชีพ

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ฯ ที่นำเสนอแต่ละรูปแบบ

การศึกษาต่อ () เหมาะสมแล้ว

() ควรปรับปรุง โปรดระบุ.....

การศึกษาดูงาน () เหมาะสมแล้ว

() ควรปรับปรุง โปรดระบุ.....

การฝึกอบรม () เหมาะสมแล้ว

() ควรปรับปรุง โปรดระบุ.....

การประชุม/สัมมนา () เหมาะสมแล้ว

() ควรปรับปรุง โปรดระบุ.....

การอ่าน/ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง () เหมาะสมแล้ว

() ควรปรับปรุง โปรดระบุ.....

การปฐมนิเทศงาน () เหมาะสมแล้ว

() ควรปรับปรุง โปรดระบุ.....

การผลิตผลงานทางวิชาการ () เหมาะสมแล้ว

() ควรปรับปรุง โปรดระบุ.....

3. ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นอื่น ๆ (ถ้ามี)

โปรดระบุ.....

.....

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณารูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณารูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ

- ชื่อ** นางคณิงนิจ พรหมเนตร

ประวัติการศึกษา วท.บ. (ปฐพีวิทยา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยการอาชีพเชียงราย

ความเชี่ยวชาญ การบริหารอาชีวศึกษา
- ชื่อ** รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา หาญพล

ประวัติการศึกษา อ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
M.A. (Library Science) University of Missouri, Columbia USA.
Ph.D. (Educational Media) University of Missouri, Columbia USA.

ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช

กรรมการบริหารสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ ประธานแผนก
วิชาการคนที่ 2 และประธานแผนกหาทุนคนที่ 1

ความเชี่ยวชาญ การบริหารสมาคมวิชาชีพ
- ชื่อ** อาจารย์พิบูลศิลป์ วัฒนะพงษ์

ประวัติการศึกษา อ.บ. (อังกฤษ ประวัติศาสตร์ และบรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่ง บรรณารักษ์เชี่ยวชาญ ระดับ 9

ผู้อำนวยการหอจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
อดีตผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความเชี่ยวชาญ การบริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย

4. ชื่อ ดร.สมภพ สุวรรณรัฐ
- ประวัติการศึกษา วท.บ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วท.ม. (เคมี) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ศศ.ด. (อาชีวศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคกลาง
- ความเชี่ยวชาญ การบริหารอาชีวศึกษา
5. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวดี วิเศษฐพันธ์
- ประวัติการศึกษา อ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ตำแหน่ง เลขาธิการวิชาการ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
ข้าราชการบำนาญ
อดีตประธานชมรมห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี
- ความเชี่ยวชาญ การบริหารสมาคมวิชาชีพ และชมรมวิชาชีพ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสุธีรา วงศ์พุดผิ
วัน เดือน ปีเกิด	27 กรกฎาคม 2500
สถานที่เกิด	อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่
ประวัติการศึกษา	อ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2523
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยพัฒนศึกษาบึงพระพิษณุโลก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
ตำแหน่ง	ครู คศ.2 หัวหน้างานห้องสมุด
ทุนการศึกษาวิจัย	ทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีการศึกษา 2547